

RandKrant

MAANDBLAD VOOR DE INWONERS VAN DE VLAAMSE RAND

november 2013 | jaargang 17 | #09

VERSCHIJNT NIET IN JULI EN AUGUSTUS | FOTO: FILIP CLAESSENS

Voetballen met een koffer vol taal

Mobiliteit in de Rand

Er beweegt wat

Auteur Stefan Hertmans

'De literatuur geeft geschiedenis een stem'

Instituto Cervantes

Op zoek naar Spanje

+ AGENDA

Hobospeler Piet Van Bockstal

Speelse muziek uit les années folles

i

Lucien Decraen uit Sterrebeek werd vorige maand door Jean-Paul Grauwels aangeduid om *deketting* voort te zetten. Lucien heeft in de vier Zaventemse deelgemeenten gewoond.

‘Blij niet meer in de file te staan’

Tot drie jaar geleden werkte Lucien Decraen (68) voor een petroleummaatschappij aan de Excelsiorlaan in Zaventem. ‘Ik woon in deelgemeente Sterrebeek, maar stond toch alle dagen in de file. Heel raar als je dat aan iemand moet vertellen.’ Decraen is ondertussen gepensioneerd en hoeft dus niet meer in de file te staan voor zijn werk. ‘Ik heb in de vier Zaventemse deelgemeenten gewoond. Ik ben geboren in Sint-Stevens-Woluwe, midden de jaren 1950 verhuisde ik met mijn ouders naar Nossegem, toen een rustig dorp waar iedereen iedereen kende. Veel herinneringen van toen zijn vervaagd, maar ik weet toch dat het er heel kalm was, vandaag zie ik meer beweging. Toen ik pas getrouwd was, verhuisden we naar Zaventem. Daar heb ik me niet echt thuis gevoeld, ook omdat we er niet lang genoeg woonden. In de jaren 1970 verhuisden we opnieuw, naar Sterrebeek. Hier is het goed wonen.’

Minder samenhang

‘De recente werken aan de startbanen van de luchthaven brachten wel veel vliegtuiglawaai met zich mee. Toch willen we hier niet weg. Hier vonden we een goede mix tussen landelijk wonen in een groene omgeving en een gezellige drukte. Sterrebeek is de beste van de vier Zaventemse deelgemeenten om te wonen. Het dorp evolueert snel. De internationalisering neemt toe, onder meer door de NAVO, de Duitse en Amerikaanse school, die hier kortbij zijn gelegen. In mijn straat wonen heel wat niet-Belgen. We zeggen mekaar goeiedag, maar de vroegere samenhang ebt toch wat weg. Dat heeft deels met taal te maken. Als je niet dezelfde taal spreekt, is er toch een drempel. Het is ook een evolutie in

de hele maatschappij dat de contacten tussen mensen vrijblijvender zijn geworden. Onze kinderen zullen veel beter met die internationalisering om kunnen gaan omdat ze niet anders hebben gekend. Zij ervaren die bevolkingsmix als heel gewoon.’

Dorpsgemeenschap

‘Toch vind ik het spijtig dat de echte mensen uit Sterrebeek stilaan verdwijnen. Sterrebeek was vroeger een hechte dorpsgemeenschap waar je niet zomaar werd aanvaard. Dat mocht ik toen ik hier kwam wonen zelf ervaren. In 1985 heb ik samen met enkele vrienden tennisclub *Het Zeen* opgericht, mede met de steun van de gemeente. Het duurde even voordat de club ook door de echte Sterrebekenaars werd omarmd, maar de club had succes en we groeiden in korte tijd uit tot een van de grootste tennisclubs van de streek. Daar ben ik fier op. Ik was er vijftien jaar stichtend voorzitter. De club telt vandaag een achthonderd leden. Ik kan nu niet meer tennissen omdat het te zwaar is geworden. Nu ben ik erelid; mijn zoon is secretaris. Hij zet mijn werk dus verder. Vandaag ga ik golfen in Kampenhout. Dat is minder intensief dan tennissen. Achttien holes, of tien kilometer, ideaal om in beweging te blijven.’

TEKST Joris Herpol ■ FOTO Filip Claessens

i In onze rubriek *deketting* laten we elke maand een bekende of minder bekende inwoner uit de Rand aan het woord over de dingen die hem of haar bezighouden. Hij of zij duidt de volgende randbewoner aan die de ketting voort mag zetten.

inhoud

13

AGENDA BINNENIN

Stefan Hertmans over Oorlog en terpentijn

10

© FC

04

© FC

22

© FC

23

© FC

10 'De literatuur geeft geschiedenis een stem'

Dertig jaar duurde het voor auteur Stefan Hertmans de moed bij elkaar had geschaapt om de cahiers met de memoires van zijn grootvader open te slaan. Nog eens drie jaar later was zijn grootvader een **EN** romanpersonage geworden, de memoires een boek.

26 Op zoek naar Spanje

De Spaanse taal en cultuur vind je over de hele wereld. In niet minder dan 20 landen spreken 450 miljoen mensen Spaans. Een taal die je meteen aan de zon doet denken en vanaf nu misschien ook aan het

EN Instituto Cervantes, het Spaanse cultuurhuis in Brussel.

28 Achterstand geestelijke gezondheidszorg

De geestelijke gezondheidszorg is in Halle-Vilvoorde aan een inhaalbeweging bezig, maar kampt in vergelijking met andere regio's in Vlaanderen met een ernstige achterstand. Nochtans worden de Centra Geestelijke Gezondheidszorg **DE** in de Rand overstelpt met vragen om hulp.

- 02 ■ deketting
- 06 ■ vanassetotzaventem
- 09 ■ mijngedacht
- 16 ■ bouwwerk
- 24 ■ opstap
- 25 ■ dekijker
- 26 ■ natuurlijk
- 29 ■ kwestievansmaak
- 30 ■ oogvoorderand
- 32 ■ gemengdegevoelens

colofon

RandKrant verschijnt maandelijks op 188.000 exemplaren voor de inwoners van de Vlaamse Rand rond Brussel. Het is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant | **Realisatie** vzw 'de Rand' | **Hoofredactie** Geert Selleslach | **Eindredactie en coördinatie** Ingrid Laporte | **Vormgeving** Jansen & Janssen, Gent | **Fotografie** Filip Claessens en David Legrève | **Druk** Dessain, Mechelen | **Redactieadres** Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel, tel 02 767 57 89, e-mail randkrant@derand.be, website www.randkrant.be | **Verantwoordelijke uitgever** Jan de Bock, Departement Diensten voor Algemeen Regeringsbeleid, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel | **Uit** in de Rand wordt gerealiseerd met de financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant en de Vlaamse Gemeenschap.

Er beweegt wat

Cijfers en onderzoeken wijzen uit wat velen aan den lijve ondervinden: we rijden ons letterlijk vast, vooral in de spits. De noodzaak van bijkomende maatregelen om het mobiliteitsprobleem aan te pakken, is urgenter dan ooit. En al lijkt het in de praktijk misschien niet altijd zo, toch beweegt er een en ander.

TEKST Luc Vanheerentals • FOTO Filip Claessens

Uit het jongste Vlaamse verkeers-indicatorrapport blijkt dat het fileprobleem in de omgeving van Brussel in 2012 met 10 tot 20 procent toenam. Het onderzoeksbureau Inrix becijferde dat de chauffeurs in de Brusselse regio tussen maart 2012 en maart 2013 gemiddeld 83,3 uur in de file stonden. De pendeltijd om naar Brussel te rijden met de wagen duurt in de spits gemiddeld 33,4 procent langer dan een rit op een ander moment. Uit de TomToms Congestion Index bleek dat wie op dertig minuten van Brussel woont en elke dag met de auto naar de hoofdstad pendelt, jaarlijks 101 uur in de file staat. Volgens de Brusselse werkgeversorganisatie BECI kosten de Brusselse files de samenleving jaarlijks 511 miljoen euro. Tijd voor alternatieven en anders denken over mobiliteit, want met enkele megashoppingcentra en een voetbalstadion op Parking C in het verschiet zal de verkeersknoop slechts groter worden. Doen we het onszelf aan? En wat kunnen we doen?

Trein

De NMBS bouwt het Gewestelijk ExpressNet (GEN) in een straal van dertig kilometer rond Brussel verder uit; nog steeds, zullen sommigen zeggen. En toch. De verdubbeling van het aantal sporen op de lijnen Brussel-Halle en

Brussel-Leuven werden al in 1997 en 2006 gerealiseerd. Eind 2016 zullen de vier sporen op de lijn Brussel-Denderleeuw in gebruik worden genomen. De werken aan de lijn Brussel-Nijvel zitten echter strop omwille van beroepsprocedures tegen de bouwvergunning die de gemeenten Linkebeek en Sint-Genesius-Rode indienden.

In juli keurde de ministerraad het investeringsplan 2013-2025 van de spoorwegen goed. Minister van Overheidsbedrijven Jean-Pascal Labille (PS) maakte toen bekend dat de lijnen Ottignies-Brussel en Nijvel-Brussel in 2021 en 2023 kunnen worden voltooid, tenminste als de nodige vergunningen worden afgeleverd. Op al deze lijnen zullen in de toekomst tijdens de spits vier treinen in elke richting rijden, buiten de spits twee. In de Europese wijk bouwt Infrabel een spoortunnel tussen de lijn Brussel-Ottignies en het oostelijk ringspoor rond Brussel waardoor een rechtstreekse verbinding tot stand zal komen tussen de Europese wijk en Brussels Airport.

De burgemeesters van Dilbeek (Willy Sengers – N-VA), Lennik (Irina De Knop – Open VLD), Roosdaal (Christine Hemerijckx – CD&V) en Ternat (Ronald Parys – LVB) pleiten onlangs om na uitbreiding van de capaciteit

van de lijn Brussel-Denderleeuw een nieuw treinstation in te richten in Schepdaal ter hoogte van de Ninoofsesteenweg, eventueel ook een in Wambeek ter hoogte van de kruising van de L50A en de N285 Asse-Edingen. Dit zou volgens de burgemeesters de bereikbaarheid van Brussel via het spoor met relatief weinig investeringen sterk verbeteren. Volgens topman Marc Descheemaecker blijft de NMBS echter bij haar plannen om op korte termijn langs deze spoorlijn enkel in Anderlecht een nieuwe stopplaats te openen. 'Als De Lijn de tramverbinding Brussel-Ninove langs de Ninoofsesteenweg realiseert, biedt dit wel perspectieven voor een station in Schepdaal', aldus Descheemaecker.

Wie op dertig minuten van Brussel woont en elke dag met de auto naar de hoofdstad pendelt, staat jaarlijks 101 uur in de file. Het is tijd voor alternatieven en anders denken over mobiliteit.

Tram

De Lijn onderzocht de afgelopen jaren tramverbindingen op de trajecten Boom-Willebroek-Londerzeel-Brussel, Ninove/Gooik-Dilbeek-Brussel, Heist-op-den-Berg-Haacht-Zaventem Luchthaven-Brussel en Jette-Heizel-Vilvoorde-Zaventem Luchthaven-Kraainem-Tervuren, de zogenaamde ringtram. Uit een maatschappelijke kosten batenanalyse bleken de deeltracés Willebroek-Brussel langs de A12, Brussel-Zaventem Luchthaven en Jette-Zaventem het best te scoren. Ook de tracés Ninove-Brussel, Haacht-Brussel Zaventem en Willebroek-Boom/Bornem worden verder onderzocht. Over deze drie voorkeursttrajecten voert de Lijn momenteel gesprekken met de lokale besturen, belanghebbenden en inwoners. Op basis van de resultaten van de milieueffectenrapporten en de tracéstudies hakt de Vlaamse regering dit najaar de knoop door over de tracékeuzes die eerst gerealiseerd zullen worden. In Vilvoorde, waar het tracé door Koningslo, Kassei, het Heldenplein en de Stationslei loopt, is er fel protest tegen de plannen. Het comité *Vilvoorde Ontspoor* vreest geluidshinder, schade aan huizen en ... nog meer files. 'We kunnen enkel akkoord gaan met de aanleg van een tramlijn door de

FR Les choses commencent à bouger

Les chiffres et les études montrent ce que de nombreuses personnes sont appelées à subir: nous nous roulons littéralement sur les pieds, surtout aux heures de pointe. La nécessité de prendre des mesures complémentaires pour s'attaquer au problème de la mobilité se fait de plus en plus sentir. Bien que cela ne semble pas toujours être le cas en pratique, les choses sont tout de même en train de bouger. Quoiqu'il en soit, le moment est venu d'envisager des solutions de

rechange et d'avoir une réflexion différente sur la mobilité; en effet, les embouteillages ne feront qu'augmenter, vu la perspective de quelques méga-centres commerciaux et d'un stade de football sur le Parking C. Un Réseau Express Régional, trois nouvelles lignes de tram entre le Rand et Bruxelles, des voies express pour cyclistes, l'élargissement du grand ring, un éventuel péage kilométrique et, en effet, un bateau devraient à terme dégager une solution aux problèmes du trafic.

stadskern van Vilvoorde als dit de mobiliteit en de leefbaarheid ten goede komt', zegt burgemeester Hans Bonte (SP.A).

Fiets

Vlaanderen, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de provincie Vlaams-Brabant hebben gezamenlijk hun schouders gezet onder de uitbouw van het zogenaamde *Fiets-GEN*. Dit plan omvat tegen 2025 de realisatie van 400 km fietswegen in en rond Brussel dat zowel voor woon-werk als voor woon-schoolverkeer meer mensen moet overtuigen om de fiets te nemen. 205 van de 400 km ligt in de Vlaamse Rand, 193 km op het Brusselse grondgebied. De kostprijs wordt geraamd op 150 miljoen euro. Drie fietsroutes worden prioritair aangepakt: de kanaalroute van Vilvoorde tot in Halle, de HST-route Leuven-Brussel en de verbinding Opwijk-Merchtem-Asse-Brussel.

Boot

Een ander opmerkelijk nieuw initiatief is de *waterbus* tussen Brussel en Vilvoorde, een initiatief van Kanaaltochten Brabant, Scaldinet en Brussels by Water. Deze boot vaarde op 5 juli voor de eerste keer uit. In de eerste fase zijn er enkel afvaarten op dinsdag en donderdag waarbij telkens acht haltes bediend worden. Tijdens de eerste maand namen dagelijks 150 à 250 passagiers de boot, vooral toeristen maar stilaan ook mensen die in de stad gaan werken of winkelen. De initiatiefnemers hopen dat de waterbus op termijn uitgroeit tot een volwaardige vorm van openbaar vervoer. De meeste haltes sluiten momenteel al aan op andere vormen van vervoer. Reizigers kunnen ook hun fiets meenemen op de boot en hun traject per fiets voortzetten.

Ring

Wat betreft de *optimalisatie*, een eufemisme voor verbreding, van de grote ring rond Brussel is het wachten op een beslissing van de Vlaamse regering. 'In het strategische milieueffectenrapport (MER) en maatschappelijke kosten-batenanalyse werden voor verschillende scenario's de milieu- en sociaal-economische effecten onderzocht. De resultaten van beide studies zullen na validatie van de strategische MER worden voorgelegd aan de Vlaamse regering', antwoordde Vlaams minister Hilde Crevits (CD&V) een tijd terug op een schriftelijke vraag waarin ze de kosten voor deze werken op 350 miljoen euro raamde. In de huidige timing voor de werken is de start

voor de zone Zaventem voorzien vanaf 2016 en de realisatie van de zone Noord in 2017-2018. Groen, Greenpeace en andere milieuorganisaties zijn gekant tegen de werken omdat ze vrezen voor meer luchtvervuiling, lawaai en een aanzuigeffect waardoor het fileleed onverminderd zal blijven bestaan. Een aantal Brusselse gemeenten is tegen de verbreding van de ring ter hoogte van het Laarbeekbos. Een deel van het bos zou moeten wijken. De recent aangelegde spitsstrook op de E40 tussen Sterrebeek en Heverlee blijkt voorlopig echter een voltreffer voor het verkeer in de avondspits.

Heffing

Er zijn nog andere dingen in beweging. Zo is er het akkoord tussen de drie gewesten om in de GEN-zone met een proefproject te starten om de effecten na te gaan van een kilometerheffing voor personenwagens. Bij

1.200 proefpersonen zal worden nagegaan of de invoering invloed heeft op de keuze van routes. Ook de invloed van het inkomen of het hebben van een bedrijfswagen wordt nagegaan. Uit een gelijkaardig proefproject in Leuven bleek vorig jaar dat de invoering van een slimme kilometerheffing autobestuurders wel degelijk doet nadenken over hun mobiliteitsgedrag en het een goed middel is om files en sluipverkeer te verminderen. Brussels Airport lanceerde daarnaast midden september ideeën om de mobiliteit van en naar de luchthaven (dagelijks 48.000 passagiers en 20.000 werknemers) te verbeteren. Er wordt onder meer gedacht aan een verdubbeling van het aantal treinen op de Diabolverbinding met Antwerpen, een nieuwe toegangsweg voor auto's via de E40 in Sterrebeek, nieuwe fietsverbindingen en een tramverbinding vanuit Brussel.

Waarheen met dat voetbalstadion?

GRIMBERGEN De plannen van de Brusselse regering om een nieuw voetbalstadion te bouwen op parking C in Strombeek-Bever blijven de gemoederen beroeren. De Vlaamse regering heeft beslist om het project te steunen met het oog op de kandidatuur van Brussel als gaststad voor het EK in 2020, maar stelt een aantal bijkomende voorwaarden. Zo wil Vlaanderen, in tegenstelling tot Brussel, dat er een atletiekpiste komt in het nieuwe stadion. De Vlaamse overheid laat ook weten dat ze geen subsidies zal geven en wil dat er ook snel een studie komt naar de veiligheid en de mobiliteit. Die twee aspecten roepen ook veel vragen op bij het comité *Geen stadion op parking C*. Dat comité heeft intussen een open brief met vragen ter verduidelijking gestuurd naar de Vlaamse minister-president Kris Peeters (CD&V) en Brusselse minister-president Rudi Vervoort (PS). 'De verkeerssituatie in Strombeek ligt nu al danig in de knoop, de grote ring is oververzadigd, het

extra verkeer van het NEO-project, Uplace en het voetbalstadion zal onmogelijk te slikken zijn', aldus het comité. 'En wat met de veiligheid? Wie gaat die garanderen in en rond het stadion? Het politiekorps van Grimbergen kan daar onmogelijk voor instaan.' Marleen Mertens (CD&V), burgemeester van Grimbergen, laat alvast weten dat haar gemeente mensen noch middelen heeft om die taak te vervullen. 'Dat heb ik duidelijk gemaakt tijdens een overleg met het Brussels Gewest. Een van de mogelijkheden is een apart korps of een commissariaat dat dan alle activiteiten op de Heizel zou kunnen coördineren.' Grimbergen vraagt, samen met buurgemeente Wemmel, om in elk geval nauw betrokken te worden bij de verdere plannen. Het lijkt erop dat de overheden nog heel wat plooiën hebben glad te strijken vooraleer er van een stadion op parking C sprake zal zijn. Ook investeerders hebben zich officieel nog niet aangemeld. ■ TD

Stop aan het geweld tegen vrouwen

ASSE Op 25 november wordt onder meer in Asse, Halle en Vilvoorde actie gevoerd ter gelegenheid van de protestdag tegen het geweld tegen vrouwen. 'Eén op vijf vrouwen heeft in haar leven te maken met partnergeweld', zegt Wim Van Campenhout van het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) in Asse. 'In vergelijking met een aantal jaar geleden is het thema makkelijker bespreekbaar geworden, onder meer via het nummer 1712, het meldpunt tegen geweld en misbruik. Het aanbod aan hulpverlening is ook uitgebreid en dat werpt zijn vruchten af. Toch blijft zo'n actiedag nuttig om het thema onder de aandacht te brengen. Daarom zullen op 25 november verschillende organisaties actie voeren op markten en aan stations.' ■ TD

Potentieel voor Noordrand

GRIMBERGEN In plaats van ons te verliezen in een politieke steekspel over de inplanting van het nieuwe nationale voetbalstadion zouden we er goed aan doen na te denken over een integraal plan voor de noordelijke Rand van Brussel. Dat zegt Vlaams bouwmeester Peter Swinnen. 'De noordelijke Rand beschikt over een uniek ruimtelijk arsenaal dat onvoldoende ontgonnen is. Het is hoog tijd voor een intelligent ontwikkelingsplan dat zowel de troeven van Brussel als die van Vlaanderen

uitspeelt. De Noordrand leent zich tot grootschalige projecten als een nieuw stadion of Uplace, maar we moeten de zaken in een groter geheel bekijken. Nu worden de projecten apart van mekaar ontworpen en dat is geen goede zaak. De discussie over het nieuwe voetbalstadion moet, na de non-discussie over Uplace, beschouwd worden als een tweede kans om uit te zoomen en het werkelijke potentieel van deze regio om te vormen tot een samenwerkingsvoorbeeld voor Europa.' ■ TD

demaand ▶

In het buurthuis van **Asse** opende het sociaal restaurant 't Frinket. ▶ Op Brussels Airport in **Zaventem** heet baan 02-20 voortaan baan 01-19 omdat het zogenaamde magnetische noorden is opgeschoven. ▶ Het Brussels Gewest wil het aantal parkeerplaatsen op de randparkings uitbreiden door publiek-private samenwerkingen aan te gaan. ▶ In

Vilvoorde verlaat één leerling op vijf de school zonder diploma, in **Machelen** is dat 18%. Het Vlaamse gemiddelde ligt op 14%. ▶ Reizigersvereniging TreinTramBus wil dat de diabolotoeslag van 4,44 euro op de noordelijke spoorverbinding van en naar de luchthaven wordt afgeschaft. ▶ Het doortreksterrein met 15 plaatsen in **Huizingen** zal

worden vernieuwd; kostprijs: een miljoen euro. ▶ Begin volgend jaar zal de provincie Vlaams-Brabant vijftien plaatsen voor woonwagens creëren op een nieuw doortreksterrein op het PIVO-terrein in **Relegem**; kostprijs: een miljoen euro. ▶ Om brandweeroefeningen te kunnen doen, is er op het PIVO-terrein een nieuwe brandplaat van bijna

Kaal en verlaten

SINT-GENESIUS-RODE De lijdensweg van de campus Bierenberg in Sint-Genesius-Rode is niet voorbij. De Vlaamse regering heeft geen akkoord bereikt met de VUB en ULB over de aankoop van de verlaten site. De voorbije jaren toonde de Vlaamse overheid interesse om de site om te vormen in een wetenschapspark met mogelijk zelfs een lucht- en ruimtevaartcampus. 'Het project bleek uiteindelijk te risicovol', vertelt Kris Snijkers, woordvoerder van minister Geert Bourgeois (N-VA). 'Ook over de aankoopprijs is er geen akkoord bereikt met de universiteiten.' De VUB en ULB

willen de site alsnog verkopen. 'Maar dan wel met een correcte opbrengst', merkt Sicco Wittermans van de VUB op. 'Het voorstel van de Vlaamse overheid stemde niet overeen met onze verwachtingen.' Er komt dus geen schot in de zaak en dat tot ongenoegen van de Rodense burgemeester Pierre Rolin (CDH). 'We willen zo snel mogelijk een oplossing. Er zijn een aantal andere geïnteresseerden die ofwel de wetenschappelijke weg verder willen bewandelen ofwel woningen willen bouwen op de site Bierenberg. Laat ons hopen dat er snel een doorbraak komt.' ■ TD

Een Uilenspiegel van dertig

OVERIJSE Met verschillende optredens heeft het Tijn Uilenspiegelkoor uit Overijse in de voorbije maanden zijn dertigste verjaardag gevierd. In 1983 wilde oprichter en dirigent Wilfried Mondt met de naam Tijn Uilenspiegel duidelijk maken dat het koor met geen enkele strekking verbonden wil zijn. Het repertoire van de zangers en zangeressen uit de Druivenstreek omvat zowel profane als religieuze werken in verschillende talen, vanaf de renaissance tot de hedendaagse muziek. 'We zingen a capella of met instrumentale en soms zelfs met orkestrale begeleiding', vertelt Wilfried Mondt. Hij kan op verschillende hoogtepunten terugblikken. Een daarvan zijn de drie uitvoeringen in Mechelen en Overijse van Carmina Burana van Carl Orff in 2002. Het Tijn Uilenspiegelkoor kreeg daarvoor versterking van het zusterkoor Dennegalm uit Keerbergen, van de pianisten Paul Hermsen en Michel Stas en van een slagwerkensemble en verschillende solisten. ■ WF

5.000 m² in gebruik genomen. ► Om een antwoord te bieden aan het vliegtuiglawaai wil staatssecretaris voor Mobiliteit Melchior Wathelet (CDH) delen van het luchtruim voorbehouden voor het leger openstellen voor de burgerluchtvaart. ► In zijn jaarlijkse toespraak zei provinciegouverneur Lodewijk De Witte dat de kloof tussen de arbeidsmarkt

en werkzoekenden het grootst is in Vlaams-Brabant. ► Autobouwer Renault wil zijn terreinen van 27 hectare in **Vilvoorde** op de markt brengen. ► De leerlingen van de gemeentelijke basisschool 't Mierken in **Beigem** mogen tijdens de speeltijd ook op straat ravotten. ► Het terrein in **Drogenbos**, waar in de jaren negentig een verbrandingsoven

gepland was, wordt een nieuwe bedrijvzone. ► **Sint-Pieters-Leeuw** en Lennik laten een haalbaarheidsstudie uitvoeren over een nieuw cultureel centrum. ► De Brusselse rechtbank van eerste aanleg heeft Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Geert Bourgeois (N-VA) veroordeeld tot 40.000 euro schadevergoeding aan de niet-benoemde

burgemeester van **Kraainem** Véronique Caprasse (FDF). De minister gaat in beroep. ► Momenteel zijn zo'n 5.800 mensen in onze provincie aangewezen op een leefloon, een stijging met 5% in vergelijking met 2008. ► Het OCMW van **Beersel**, Kapelle-op-den-Bos, Lennik, **Linkebeek**, **Machelen** en **Merchtem** noeterden in vijf jaar tijd een stijging

Een paddestoel van veertig

DILBEEK Jeugdclub Paddestoel in Groot-Bijgaarden bestaat 40 jaar en dat wordt in november stevig gevierd. 'Ons jubileumfeest vindt plaats op 15 en 16 november', vertelt Ulrike Verheyen van JK Paddestoel, 'Op vrijdag is er onder meer een quiz met Ronny Baudewijn, de bekende advocaat en oud-lid van de Paddestoel. Zaterdag zijn er volksspelen, een walking dinner, een free podium en een onvervalste retro-Paddestoelfuif. De chiro zorgt op beide dagen voor kinderopvang, gezien onze oud-leden intussen heel wat kindjes hebben gemaakt. We willen tijdens ons feestweekend de oud-leden in de bloemetjes zetten en hen bedanken dat ze al die jaren aan de kar hebben getrokken. Later volgt nog een fuif die meer op de jonge leden zal mikken.' ■ TD

i Het feestweekend van JK Paddestoel vindt plaats op 15 en 16 november.
Adres: Gossetlaan 72, 1702 Groot-Bijgaarden.

Apart statuut Vlaamse Rand?

VLAAMSE RAND Een apart statuut voor de Vlaamse Rand. Dat is volgens Willy Segers (N-VA), burgemeester van Dilbeek, de sleutel tot een beter beleid in onze regio. Segers hield zijn opvallende pleidooi in de stadskrant *Brussel Deze Week*, dat een bijlage publiceerde over Brussel en de Rand en daar een debat aan koppelde met twee burgemeesters uit de Rand. 'Momenteel kunnen we dingen zoals de woonproblematiek niet meer juridisch onderbouwen of we riseren discriminatieprocedures', zegt Segers. 'Nog een voorbeeld zijn de voorrangregels die wel bestaan voor het Brusselse onderwijs, maar niet

in de Rand, terwijl de problematiek van sociale verdringing nagenoeg dezelfde is. Een echt apart statuut is misschien een groot woord, maar we moeten op zijn minst meer juridische armslag krijgen.' Hans Bonte (SPA), burgemeester van Vilvoorde, hamerde in het debat over Brussel en de Rand op de grootstedelijke problemen waarmee zijn stad wordt geconfronteerd. 'De voltallige Vlaamse regering heeft te weinig aandacht voor de snelheid waarmee de Vlaamse Rand verandert. Dan heb ik het over de groei van de bevolking, de uitdagingen op vlak van mobiliteit en onderwijs. De Brusselse gemeente

Smaken mengen

DILBEEK De Dilbeekse chocolatier Valentino lanceert het Brasserbier. De naam verwijst naar het pseudoniem van de Vlaamse cartoonist Paul De Valck, die jarenlang voor Het Nieuwsblad en De Standaard werkte. De tekening op het etiket is er een van Brassier en is de verpersoonlijking van het goede leven in het Pajottenland.

'Het Brasserbier is een *chocolade-pairingbier*', vertelt zaakvoerder Willy Roelandts. 'Het bier vormt de perfecte match met donkere chocolade. Zo willen we de mensen uitnodigen om te experimenteren met smaken. We richten onze pijlen niet enkel naar de gastronomische wereld, maar naar iedereen die nieuwsgierig is om sma-

van het aantal leefloners met 30% en meer. ► **Merchtem** koopt een deel van het Sportcomplex Velocity om er een nieuwe feestzaal in onder te brengen. ► In **Schepdaal** protesteren buurtbewoners tegen de plannen voor een nieuwe paardenfokkerij in de Bullenberghofbaan. ► De campagne *Nederlands leren, simple comme bonjour*-Nederlands

leren, a piece of cake van de provincie Vlaams-Brabant, het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant en vzw 'de Rand' levert maar liefst 8% meer aanmeldingen op voor taallessen Nederlands in de Vlaamse Rand. ► In **Humbeek** siert een unieke zonnepaneel van 4,5 meter hoog voortaan het kruispunt van de Kerkstraat met de Sint-Rumoldusstraat. ► Een afge-

dankte loods in de Marie Joséwijk in **Vilvoorde** wordt omgevormd tot een grote ontmoetingsruimte. ► Het Dertiende Gebod, het oudste en kleinste cafeetje op de Grote Markt in **Vilvoorde** sluit na 175 jaar de deuren. ► 27 gemeentebesturen uit Halle-**Vilvoorde** engageren zich om tegen 2020 minder CO₂-uitstoot te produceren, minder energie te ver-

bruiken en meer groene energie te produceren. ► Spoorwegbeheerder Infrabel heeft het stationsgebouw in **Linkebeek** dan toch gesloopt, ondanks het feit dat er bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen een procedure loopt tegen de sloopvergunning. ► De Leuvensesteenweg (N3) in **Tervuren** krijgt nieuwe voetpaden. ► De politiezone AMOW (**Asse-**

Neder-Over-Heembeek bouwt bijvoorbeeld nieuwe appartementen om de bevolkingsgroei op te vangen, maar men voorziet geen extra scholen. Men zegt openlijk dat de Brusselse kinderen maar in Vilvoorde naar school moeten gaan. Dat gaat gewoonweg niet. De Vlaamse regering neemt beslissingen die niet goed zijn voor de leefbaarheid van de Rand. We hebben veel meer middelen nodig om onze specifieke problemen aan te kunnen pakken. Nu is onze financiering, met alle respect, gelijk aan die van een Limburgs provinciestadje, maar Vilvoorde is al lang niet meer een rustig Vlaams stadje. ■ TD

ken te ontdekken en te combineren.' Brasser is een bier van 6,5 % alcohol van hoge gisting op fles met toetsen van vanille, rozijnen, karamel en granen. Het roodbruine bier is een bewaarbier dat evolueert naarmate het ouder wordt en is verkrijgbaar in de verkooppunten van Valentino Chocolatier. ■ TD

Merchtem-Opwijk-Wemmel) plant de aankoop van een digitale flitscamera; kostprijs: 54.000 euro. ► Het gemeentebestuur van **Drogenbos** slaagde er niet in om via de Raad van State de bouw van het MIVB-tramdepot net over de gemeentegrens op de voormalige Marconisite tussen Ruisbroeksesteenweg en de Stallestraat tegen te houden. ■ JH

Dirk Volckaerts was negen jaar hoofdredacteur van het weekblad Brussel Deze Week. Momenteel werkt hij voor de Europese Commissie. Voor RandKrant schrijft hij afwisselend met Joris Hintjens, Fatima Ualgasi en Tom Serkeyn de column *mijngedacht*.

De Huisdokter

Je kon het al in de vorige editie van de RandKrant lezen: de gemeente Beersel heeft beslist het Herman Teirlinckhuis van de hand te doen. Voor wie zich afvraagt waarom, publiceren we hier in primeur een uittreksel uit Wikileaks. Je wist het misschien niet, maar de Amerikanen luisteren al sinds 1947 in het grootste geheim alle schepencolleges en gemeenteraadszittingen in de Rand af. Zo ook in Beersel.

- '(...) Volgende punt op de agenda: 'Hoe kunnen we het Herman Teirlinckhuis beter verkopen?' Ideeën?'

- 'Ik heb een idee. We zouden het Herman Teirlinckhuis beter kunnen verkopen als we resoluut kiezen voor een nieuwe invulling, met dynamische steun van externe partners, Vlaamse en andere overheden. De vaste collectie beter tentoonstellen met hulp van het Letterenhuis, en met de modernste museale technieken. Werk van en over Teirlinck, inclusief tekst- en beeldmateriaal, digitaal ontsluiten via een meertalige, crossmediale website. Sociale-media-initiatieven op het getouw zetten. Samenwerken rond literatuur met regionale en nationale tv- en radiozenders, kranten en tijdschriften. Van het huis een levende literaire ontmoetingsplaats maken, in samenwerking met vzw 'de Rand', Passa Porta, de Koninklijke Bibliotheek, universiteiten en hogescholen; auteurs uitnodigen voor lezingen, performances en workshops; een waaier aan activiteiten organiseren, zoals creatieve schrijfateliers, educatieve jongerenprogramma's, literair-gastronomische nocturnes, literaire wandel- en fietstochten door onze mooie streek; een forum geven aan literatuurverenigingen en -huizen uit de hele Europese Unie; taallaboratoria bouwen; oefenkansen creëren voor de vele inwoners van de Rand die in het Nederlands geïnteresseerd zijn; een schrijversresidentie inrichten. En jaarlijkse Teirlinckfeesten organiseren natuurlijk, met de steun van de lokale horeca, geuzenbrouwers en -stekers. Met veel

eten en drank, want van al die literatuur krijgt een mens dorst!' (algemene bijval)

- 'Hm ja, ik weet het niet. De mensen van hier zijn daar niet zo in geïnteresseerd. En trouwens, die Teirlinck was toch maar een rare vogel, met zijn Mijolclub en zo.'

- 'Was dat trouwens geen Brusselaar?'

- 'Schreef die niet van die moeilijke boeken?'

- 'We willen toch niet dat heel de gemeente tot 's avonds laat vol loopt met van die rare dichters? Onlangs stond er hier zo één: Jeroen Brouwers. Ik zeg u: we hebben in de gemeente al brouwers genoeg!'

- 'Allez, bon. Andere ideeën hoe we het Herman Teirlinckhuis beter kunnen verkopen?'

- 'Ja. We zouden kunnen meedoen aan De Huisdokter op Vijf. Het is heel simpel. We verkopen alle oude broel die nog in het huis staat op eBay. Met de opbrengst zetten we Peter Van Asbroeck en Michèle Van Sebroeck aan het werk: een schoon pastelkleurtje tegen de muren, ingebouwde led-spots in het plafond, een propere laminaatvloer, een moderne draaitrap. En een Dovykeuken, gesponsord door Donald Muylle. Denk aan de voordelen: we komen allemaal gratis en voor niets op tv, we krijgen echte BV's over de vloer, en met de opbrengst van de verkoop kunnen we eens goed in de Nieuwe Pruijn gaan eten!' (algemene bijval)

- 'Dat is inderdaad een veel beter idee. Immobiliën: echt iets waar iederéén in de streek in geïnteresseerd is. Ik stel voor om dit plan goed te keuren. Bezwaren? Neen? Goedgekeurd!'

- 'Het volgende punt op de agenda: voorstel tot naamswijziging van het Herman Teirlinckplein. Voorstellen?'

- 'Het Boer-zkt-vrouwplein!' (algemene bijval)

- 'Prachtig. Bezwaren? Neen? Goedgekeurd! (...)'

TEKST Dirk Volckaerts ■ FOTO Filip Claessens

i **Reacties?** Mail naar randkrant@derand.be

Auteur Stefan Hertmans

‘De literatuur geeft geschiedenis een stem’

Dertig jaar duurde het voor auteur Stefan Hertmans de moed bij elkaar had geschraapt om de cahiers met de memoires van zijn grootvader open te slaan. Nog eens drie jaar later was zijn grootvader een romanpersonage geworden, de memoires een boek.

TEKST Ines Minten ■ FOTO Filip Claessens

Ik was bang om die sluis te openen, want ik wist dat het niet meer te stoppen zou zijn als de verhalen eenmaal over me heen begonnen te vloeien.’ *Oorlog en terpentijn* schetst treffend hoe een generatie jongens opgroeit in het vroeg industriële

Vlaanderen van het begin van de 20e eeuw, om in 1914 vast te lopen in de modder van een gruwelijke, uitzichtloze oorlog. Twee weken na publicatie was de roman al aan zijn vierde druk toe en de reacties zijn unaniem lovend. ‘Ik heb blijkbaar een diepe ader in de Vlaamse

verbeelding geraakt’, zegt de auteur. Het verhaal is persoonlijk en individueel, maar weergalmt op een universeel niveau. In het niemandsland tussen de regels van de roman echoën duizenden andere verhalen mee.

De juiste toon

Ook na dertig jaar rijpen bleek *Oorlog en terpentijn* geen gemakkelijke roman om te schrijven. Hertmans heeft intussen 36 boeken in uiteenlopende genres en stijlen op zijn naam, maar dit boek was anders. Hertmans’ grootvader Urbain Martien, schreef zijn memoires in de jaren 1960 en 1970. Meer dan 600 pagina’s pende hij vol in een statig, ouderwets handschrift. Zulke geschriften vormen een goudmijn voor een auteur, maar evengoed een mogelijke val. ‘Ik wou trouw blijven aan het authentieke document dat ik in handen had’, vertelt Hertmans. ‘En dus bleef ik aanvankelijk ook trouw aan de aandoenlijke, archaische, omslachtige Vlaamse stijl waarin mijn grootvader het geschreven heeft.’ Maar zo lukte het niet. De auteur worstelde met het materiaal, hij raakte verstrikt in details en anekdotes. Er dreigde een woekerende roman te voorschijn te komen die hij helemaal niet schrijven wou. Pas na al die bladzijden – geschreven en weer geschrapt – begreep Hertmans dat hij zijn eigen roman moest schrijven en niet die van zijn grootvader. Pas toen vatte hij de juiste toon. De auteur schrijft zijn boek met veel liefde en respect voor de man die het verhaal heeft geleefd, maar hij vertelt het expliciet met zijn eigen stem, waardoor het een diepe, emotionele gelaagdheid krijgt.

Het hele verhaal

Oorlog en terpentijn opent met de vroegste herinnering van de kleinzoon aan zijn grootvader. Keurig uitgedost in nachtblauw pak, met een wit hemd, een zwarte strik en een borsalino op het hoofd zit de 66-jarige man naast zijn vrouw op het strand van Oostende. Hij is blootsvoets en heeft zijn hemdsmouwen en broekspijpen een stukje opgerold. Vanuit die herinnering vergezelt de auteur zijn grootvader op een tocht naar diens kinderjaren. Op klompen liep de jongen door het vooroorlogse Gent. De familie was arm en op zijn dertiende leerde hij in een ijzergieterij wat hard werk en discipline was. ‘Die leefwereld moest ik beschrijven om het verhaal van de oorlog te kunnen doen. Je moest het suizen van de gaslantaarns horen, terwijl zijn moeder aan het bevallen was. Dat leven van voor de oorlog was voor mij het meest

inspirerende. En het besef dat achter die 60.000 namen op de Menenpoort in Ieper ook 60.000 van zulke verhalen schuilgaan. De geschiedschrijvers kunnen deze individuele verhalen niet vertellen. *Op 17 juni sneuvelen 18.000 jongens*, zeggen ze. Ze vatten niet dat het 18.000 romans zijn die daar eindigen. 18.000 moeders die rouwen. Ik heb zelf een zoon van 17; het waren zulke jongens die daar met de darmen uit hun lijf lagen te sterven en te roepen om hun moeder. Je mag zoiets niet denken over je eigen kind of je wordt gek. Maar daarvoor dient de literatuur: om zulke verhalen een stem te geven, om de geschiedenis terug te geven aan het individu.'

In het midden van de roman geeft Hertmans het woord terug aan zijn grootvader. De jongen die eigenlijk niets liever wil dan schilder worden, gaat naar het leger. Verbaasd, benieuwd en onwetend loopt hij samen met zoveel anderen de oorlog in. Het verslag van die gruwel vroeg een directere stem. Korporaal Urbain Martien, 23 jaar oud, weet wat hem te doen staat: 'Ik ken het gehoorzamen zonder verpinken, ik kan uren stilstaan in de regen en de kou.' *A vos ordres, commandant*. De soldaten volgen bevelen, ze strijden hun strijd. Ze sneuvelen bij bosjes en de overlevenden raken onherroepelijk getraumatiseerd. Het leven zal nooit nog hetzelfde zijn.

Lijfelijke research

Terwijl hij *Oorlog en terpentijn* schreef, heeft Hertmans veel over de Eerste Wereldoorlog gelezen, maar belangrijker dan boeken bleek de *lijfelijke* research. Om beter te begrijpen, bezocht hij de plekken die in de memoires voorkomen. De schrijver vindt op zijn tocht eigenlijk vooral dingen die er niet meer zijn. 'Net dat is de ontdekking. Het was belangrijk om te zien hoe het banale Vlaanderen vredig voortleeft en de herinnering niet zo diep zit. We kwebbelen veel over de Eerste Wereldoorlog, maar we leven er niet meer mee. Je kent enkele clichéverhalen en je denkt dat je het daarmee wel weet, maar eigenlijk weet je niets. Je komt op een kerkhof met een hele reeksen namen en ... er is niemand. De vlaggenstok is kapot en het standbeeld verwaarloosd. De afwezigheid geeft voor een stuk de poëzie van het geheugen weer.' Aan de oevers van de IJzer hoorde hij voor het eerst in dertig jaar de roep van een karekiet. 'Bij die vrede, dat paradijs, op de plek waar al die jongens hebben gelegen, vroeg ik me af hoe het daar moet zijn geweest in de eerste dagen, toen nog niet alles kapot was. Ze

moeten de geluiden van de zomer hebben gehoord. Hoe was het daar om 6 uur 's morgens? Naar wat rook het? Alleen maar naar buskruit? Of toch ook nog naar gras? Waren er nog paarden? Vogels? Je weet het niet. En net daarom was het belangrijk om die plekken lijfelijk te ervaren.'

Geuren zijn opvallend aanwezig in de roman. 'Geur is ons meest directe zintuig. Je ogen en oren kun je afsluiten. Je kunt ervoor kiezen om iets niet aan te raken. Maar geur komt onherroepelijk binnen. Dat is wat Proust *mémoire involontaire* noemt, de herinnering die je onwillekeurig bespringt als je een geur ruikt.' Eén van die geuren heeft zelfs een plaats gekregen in de titel: terpentijn, de geur van de schilderkunst. Al van toen hij een kind was, wou Urbain Martien maar één ding: schilderen. Het hielp hem even te ontsnappen aan de harde realiteit van de ijzergieterij. Later werd de schilderkunst het toevluchtsoord waar hij probeerde los te komen van zijn oorlogstrauma en waarin hij de herinnering aan andere tegenslagen kwijt probeerde te raken. Uiteindelijk bleken de nagelaten tekeningen en schilderijen een belangrijke sleutel naar wat er in de memoires onbesproken is gebleven.

Uitnodigende meertaligheid

De Eerste Wereldoorlog is een vruchtbare bodem voor de Vlaamse beweging gebleken. De verbittering over de schandelijke behandeling die de Vlaamse soldaten van veel Franstalige officieren kregen, was groot. 'Het ging in die tijd om een cultureel Vlaams-nationalisme, geschoeid op humanistische en voornamelijk links-progressieve idealen.' Voor dat oorspronkelijke gedachtegoed heeft Hertmans begrip. 'Ik ben zelf ook trots op mijn Vlaamse

cultuur en identiteit, maar ik leg dat uit via cultuur, literatuur, schilderkunst en muziek. Met het revanchistische, zure, anti-intellectuele buikgevoel dat uit het Vlaams Belang is gegroeid en dat nu ook weer aan de onderkant van de NV-A vreet, wil ik daarentegen niets te maken hebben. Ben ik een slechte Vlaming omdat ik me goed voel in het meertalige Brussel? Het spijt me, maar dat is provincialistisch denken.' Brussel wordt groter en internationaler, zoals de meeste wereldsteden. Je kunt die evolutie betreuren, maar niet terugdraaien, vindt Hertmans. 'Waar blijft de open, verwelkomende, meertalige charmebeweging van de Vlamingen?', vraagt hij zich af. De meeste Vlamingen spreken veel talen; dat is een voordeel dat je niet mag wegstoppen achter een defensieve reflex. 'Je kunt je taalkennis ook op een open, verwelkomende manier gebruiken, juist om te tonen wat voor een fantastische taal wij hebben en anderen uit te nodigen om Nederlands te leren.'

Zelf vindt hij de internationale context van Brussel en de Rand een rijkdom. De auteur woont sinds 1999 in Dworp. 'Ik woon midden tussen de wereldburgers en dat zou ik niet meer willen missen. Het is hier zo mooi met al dat groen en die heuvels – in de zomer lijkt het hier wel de Bourgogne – maar toch is Brussel vlakbij, en daarom voelt het hier soms zelfs internationaler aan dan in een stad als Parijs.'

het boek *Oorlog en terpentijn* van Stefan Hertmans door te mailen naar randkrant@derand.be. We geven er 5 weg!

EN 'Literature lends history a voice'

It took the author Stefan Hertmans 30 years before he dared to open the notebooks containing his grandfather's memoirs. Three years later and his grandfather has become a fictional character and the memoirs a book. *Oorlog en terpentijn* (War and turpentine) tells the story of how a generation of young men grew up in the early years of Flanders' industrialisation, at the start of the 20th century, and how they ended up in 1914 bogged down in the mud of a terrifyingly hopeless war. Two weeks after being published, the book is already in its fourth im-

pression and the reactions are all enthusiastic. 'I have apparently touched a deep nerve in the Flemish psyche', says the author. Reading between the lines of the book, you can hear the echoes of thousands of other stories. 'The kinds of stories that are hidden behind the 60,000 names on the Menin Gate in Ypres. Historians are unable to tell these individual stories. 18,000 young men died on 17 June, they tell us. What they fail to say is that on that very same day 18,000 stories came to end. And on that very same day 18,000 mothers started to mourn.'

Een koffer vol taal

Om anderstalige kinderen in de sportclubs van de Vlaamse Rand te begeleiden, stelt vzw CrossPass uit Overijse taalkoffers ter beschikking. • TEKST Willy Fluyt • FOTO Filip Claessens

Het idee van de taalkoffers komt van Overijse naar Johan Vandewalle. Als voormalig bestuurslid en huidig *community verantwoordelijke* van voetbalclub Tempo Overijse stelt hij vast dat er in de jeugd ploegen heel wat anderstalige kinderen spelen die de Nederlandstalige opmerkingen of aanbevelingen van de trainer niet begrijpen. 'Vijf jaar geleden zijn we met dit experiment begonnen. In een periode van vijftien opeenvolgende woensdagen hebben we aan de namiddagtrainingen een uurtje taalles gekoppeld. Het experiment leverde meteen goede resultaten op. Anderstalige kinderen die op school misschien tegen hun zin Nederlands leren, krijgen plots de gelegenheid om de taallessen in het kader van hun hobby te volgen. Daardoor hebben zij er meer interesse voor', zegt Vandewalle.

Taalkoffer

Hij vertelde het succesverhaal aan Willy Latine, een gepensioneerde leraar uit Hoeilaart, die de problematiek van anderstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel en de Rand goed kent. Samen kwamen zij op het idee om een *taalkoffer* samen te stellen. 'Daarin zit onder meer een voetbaluitrusting, het voetbalwoordenboek met pictogrammen en de Nederlandse vertaling van vaak gebruikte voetbaltermen die er ook in het Duits, het Frans en het Engels in staan. Er zitten audiovisueel materiaal, prenten en nog andere nuttige dingen in de koffer. Inmiddels hebben we ook taalkoffers voor andere sporten. De samenstelling van de taalkoffers gebeurt door tweedejaarsstudenten van de

lerarenopleiding aan de Erasmus Hogeschool. Zij kiezen zelf de sporttak en de leeftijds categorie waarvoor de koffers bestemd zijn', vertelt Latine.

Zoektocht

Het taalproject kan bij Football+Foundation van de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB) op heel wat sympathie rekenen. Sportclubs uit de hele regio staan ondertussen aan te schuiven. Maar om de koffers uit te lenen, de inventaris bij te houden en andere administratieve taken te doen, hebben Latine en Vandewalle eigenlijk te weinig tijd. 'Wij willen eerder bezig blijven met het verspreiden van het idee. We hebben daarover zelfs aan de andere kant van de taalgrens al een ballonnetje opgelaten. Het zou leuk en nuttig zijn als we taalkoffers ook zouden kunnen aanbieden aan Nederlandstalige, Engelstalige of Duitsstalige kinderen die in Franstalige sportclubs in Brussel en Wallonië aan de slag zijn. Uit

de eerste contacten blijkt daarvoor belangstelling te bestaan', zegt Vandewalle. CrossPass heeft trouwens een paar jaar geleden in Rosières, de buurgemeente van Overijse net over de taalgrens, al een sport- en taalkamp georganiseerd.

Terreinwerk

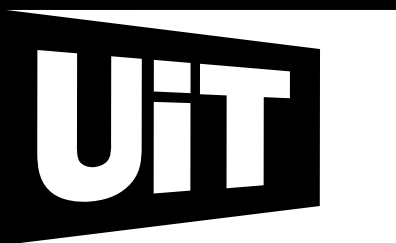
'Nu zijn we op zoek naar vrijwilligers die het werk op het terrein willen doen. Zij krijgen daarvoor een vrijwilligersvergoeding. CrossPass kan hen die op dit ogenblik echter niet aanbieden. Daarom zijn we een zoektocht naar financiële middelen begonnen. Het zou mooi zijn mochten de gemeentelijke overheden dit initiatief financieel ondersteunen. Of de provincie, of de sportregio's. We hebben er goede hoop op dat uit de werking van CrossPass later nog andere initiatieven zullen groeien waarvan Nederlandstalige en andersstalige jonge sportievelingen kunnen profiteren', zegt Latine.

FR Un coffre plein de langues

Pour pouvoir accompagner les enfants allochtones dans les clubs sportifs du Rand, l'asbl CrossPass d'Overijse met des coffres de langues à disposition. 'Ils contiennent entre autres un équipement de football et le dictionnaire de football avec des pictogrammes et la traduction néerlandaise des termes footballistiques les plus fréquents, également traduits en allemand, en français et en anglais. Les coffres contiennent

aussi du matériel audiovisuel, des images et encore d'autres objets utiles. Nous disposons dans l'intervalle aussi de coffres de langues pour d'autres sports', explique Willy Latine de CrossPass. Des étudiants de deuxième année qui suivent la formation d'enseignant à l'Erasmus Hogeschool composent ces coffres de langues. L'objectif est de lancer une initiative similaire de l'autre côté de la frontière linguistique.

AGENDA
NOVEMBER
2013

in de Rand

Havana

Hommage aan Cole Porter

MU
ZIEK

Bariton **Wilfried Van den Brande** steelt met zijn hommage aan Cole Porter (1891-1964) vele vrouwenharten. Wie niet zwicht voor zijn vertolking van *I Get a Kick Out of You* of *I've Got You Under My Skin* is niet van deze wereld. De nummers klinken bij hem even overtuigend als in hun oorspronkelijke versie. Met het **Jos Machtel Quartet** doorkruist hij het monumentale repertoire van de legendarische Amerikaanse componist en liedjesschrijver. Hij roept de sfeer op van Broadway in de jaren dertig. De musicalwereld was nog niet geheel hersteld van de grote crash, maar voor de musicals van Cole Porter liep het storm. Uit die periode stamt het ongeëvenaarde *Love for sale*. Radiodeejays durfden het maar met moeite te spelen omwille van de gewaagde inhoud, maar toen er ook een instrumentale versie op de markt kwam, werd het een *standard*. Als opwarmer dirigeert **Otto Tausk** twee korte muziekstukken: *Symphonic Picture* uit *Porgy & Bess* van George Gershwin en *La création du monde op.8* van Darius Milhaud. In dit ongewoon scheppingsverhaal ontkiemen bloemen en planten op jazzy klanken. De chaos verdwijnt zodra de lente in zicht is en het eerste mensenpaar de begeerte overwint. ■ LD

VR · 8 NOV · 20.30

C'est magnifique – Tribute to Cole Porter

Wilfried Van den Brande/Jos Machtel Quartet
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 0160

Elegante en heftige dans

DA
NS

Cubaanse dansgezelschappen toeren maar zelden in het buitenland. **Lizt Alfonso** doet nu met zijn kleurrijke compagnie talloze Europese culturele centra aan. Erg ongewoon voor een groep die in Havana in grote stadia speelt. In *Cuba Vibra* geeft Alfonso een beknopt historisch en geografisch overzicht van de heersende Cubaanse dansstijlen. We maken kennis met de Latijns-Amerikaanse variant van de flamenco en de ballroom. De cast wordt ondersteund door een orkest. Tijdens de finale worden vuren ontstoken. De choreograaf laat het

showelement primeren op de emotie. De dansers wisselen voortdurend van outfit. Aanvankelijk hullen de danseressen zich in lange jurken; als wordt overgeschakeld op de moderne bewegingstaal kiezen ze voor meer sobere kleren. Via pirouettes en snelle handgrepen demonstreren ze hun technische vaardigheid. Groepsdansen, solo's en duetten zijn evenwichtig geseerd. ■ LD

ZA · 2 NOV · 20.15

Cuba Vibra

Lizt Alfonso Danza Cuba
Aalsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Natuur, duisternis en Idvd

MU
ZIEK

De zes muzikale vrienden van **Árstídir** uit Rykjavik trachten niet enkel de natuur te doorgronden, maar ook de duisternis en het liefdesverdriet. Hoewel klassiek van opleiding, verlaten ze de afgebakende paden en onderzoeken ze wat hun instrumenten aankunnen. Omdat ze in authentieke black

metal stijl een hommage willen brengen aan de woeste goden uit het hoge noorden, verdiepen ze zich in de middeleeuwse literatuur. Onvermoede gitaarklanken worden gecombineerd met verrassende geluiden van een piano en een vibrafoon. Bij *Lifsins* (seizoenen) vervullen ook de kooropnames een sleutelrol. Eeuwenoude vikinglegendes worden niet

herkauwd, maar in een hedendaagse jasje gestoken. Zo houdt het sextet het vuur van de legendarische zeevaarders ook bij nacht en ontij brandend. ■ LD

WO · 20 NOV · 20.30

Arstidir

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

Op zoek naar Justine Keller

MU
ZIEK

Twee jaar geleden bracht **Spinvis** het album *Tot ziens, Justine Keller* uit. Over de identiteit van deze dame tast iedereen in het duister. Zanger Erik De Jong licht een tipje van de sluier: 'Justine Keller is een metafoor voor de Liefde met hoofdletter. Toen ik de eerste keer voelde dat mijn hart stevig bonsde

dacht ik dat het voor een vrouw was, maar het was de Liefde!' Naar die pure liefde hunkert hij en is hij nog steeds op zoek. Spinvis vermijdt holle woorden en theatrale klanken. Als een inventieve troubadour bespeelt De Jong zijn gitaar. Hij strooit terloopse zinnnetjes rond. Af en toe flirt hij op zijn jongste album ook met Eric Satie. Met de Franse componist deelt hij zijn eeuwig gemijmer. De meeste liedjes zijn doordrenkt van melancholie. Dat hij in *Koning Alcohol* naar de fles grijpt, nemen we hem niet kwalijk. Zo lang Justine Keller wegblijft, spoelt hij zijn verdriet door. ■ LD

VR · 1 NOV · 20.15

Tot ziens, Justine Keller

Spinvis

Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

© LUCIA HOLM

Heksen op

KI
DS

De verhalen van Roald Dahl scoren goed in de boekhandel en op het witte doek.

Hij blijkt ook de lievelingsauteur van **Theater Uitgezonderd**, dat eerder GVR op de planken bracht. Als Jonas met zijn oma op vakantie gaat, leert hij in het hotel de smulpaap Bruno kennen. Ze ontdekken dat er in het gebouw een heksenreünie plaatsvindt. De dames beschikken over een toverdrank die kinderen in muizen verandert. Gelukkig kan Bruno ook als knaagdier nog helder denken. De drie acteurs, **Pieter Klinck, Dieter Verhaegen** en **Wanda**

Hoe herkennen we goede leiders?

VORMING

Wie een machtspositie bekleedt, zou alleen maar verantwoorde beslissingen mogen nemen, maar dictators en tirannen lappen menselijke waarden aan hun laars. Psycholoog en pedagoog **Herman Van den Broeck** en zijn Zuid-Afrikaanse collega **David Venter** onderzochten naar aanleiding van de financieel-economische crisis waarin goede en slechte leiders van elkaar verschillen. Van den Broeck: 'We brachten belangrijke leiders uit verschillende domeinen in kaart. Zeven kenmerken maken het verschil. We weten bijvoorbeeld dat leiders obsessieve, harde werkers zijn, maar hun drang om uit te blinken kan zo groot zijn dat ze ontsporen. Denk maar aan Lance Armstrong, die op een oneerlijke manier Tourzeges binnenhaalde. Op YouTube zijn vele filmpjes te vinden die laten zien waar en wanneer een leider in de fout gaat. Wie in

de sport of de politiek als winnaar bekend staat, kan nederlagen moeilijk toegeven, terwijl het toch de nederigheid is die de mens authentiek maakt. Aan leiders, die alleen maar uit narcistische of hoogmoedige motieven de touwtjes in handen houden en geen feedback dulden, hebben we geen boodschap. Inspirende *beyonders*, leiders die boven het gemiddelde uitsteken en een stevig toekomstplan voor ogen hebben dat steunt op menselijke waarden, hebben we nodig. Nelson Mandela is daarvan het schoolvoorbeeld.' ■ LD

DI · 12 NOV · 14.00

Beyond leiderschap

prof. dr. Herman Van den Broeck
Sint-Ulriks-Kapelle, kasteel La Motte,
02 466 20 30

Vroeg in en uit het nest

Theater voor peuters van een half tot drie jaar? Het bestond niet, dus **Theater De Spiegel** uit Antwerpen heeft het moeten uitvinden. Want waarom zouden de allerkleinsten tussen twee luiers door niet in zijn voor een kleine voorstelling die de zintuigen aanscherpt? De Spiegel was al eens in Dilbeek te gast met Lelegüm, een voorstelling waarin allerlei muzikale groenten samen een orkest vormden. Ook de recente productie *Nest* is een muzikale voorstelling, maar net iets intiemer en interactiever. De scène is eigenlijk een groot nest, een gezellig kuipje uit pluche en zacht hout waar je op kan kruipen, in kan gaan liggen en weer kan van weglopen. Of moeten we zeggen vallen, opstaan en uiteindelijk gaan vliegen? Net zoals de eendjes en de vogels die hoorbaar zijn in de muziek en de zang van de begeleiders. Deze voorstelling om te voelen, horen en bekijken, prikkelt ook de nieuwsgierigheid, want de peuters gaan zelf op zoek naar de eitjes in het nest. De voorstelling duurt dertig minuten en er worden een buggyparking, luierkussens en potjes voorzien. ■ MB

ZO · 10 NOV · 14.00 EN 16.00

Nest (0,5-3j)

Theater De Spiegel
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

pad

Joosten jagen de kinderen zeker niet de stuipen op het lijf. Met de ouders en grootouders springen ze echter minder zachtzinnig om. Om het aantal personages op te voeren, wordt gebruik gemaakt van griezelige paspoppen. Haal je Halloween beschermepompen en je zwarte punthoed maar uit de doos. ■ LD

VR · 15 NOV · 20.00
Heksen (6-106j)

Theater Uitgezonderd
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

Kind of Magic

DILBEEK Sinds de Madrileense architect Carlos Arroyo er in 2012 neerstreek, is de culturele site van Dilbeek een plaats van verwondering geworden. Het splinternieuwe gebouw dat de academie voor muziek, woord en dans huisvest, is slim, elegant, kleurrijk en prachtig geïntegreerd in de bestaande omgeving. Vanaf het bosgebied Wolfspuiten gaat het gebouw in stijgende, kartelende lijn langs de bestaande huizen om op zijn hoogste punt de confrontatie aan te gaan met het imposante gebouw van cultuurcentrum Westrand, ontworpen door de Belg Alfons Hoppenbrouwers. Het overstekend volume met auditorium lijkt te zweven door de transparante wand van de onderliggende inkomhal. Binnen is het wit, met gekleurde vloeren in de klassen. Arroyo speelt doordacht met de grootte van ruimtes en raampartijen, met de dosering van dag- en kunstlicht, met zachte en harde muren en geluidsabsorberende panelen. Voor de dynamische gevel langs de straatzijde haalt de architect zijn inspiratie bij de Op-Art. Hij neemt twee beelden als uitgangspunt: een schilderij van Hoppenbrouwers met strakke vlakverhoudingen en kleuren, geïnspireerd op een muzikale compositie en een foto van het Wolfspuitenbos. Als je langs de straatzijde loopt, verandert het beeld van bos naar kleurencompositie of omgekeerd. Het invallende zonlicht 's ochtends geeft de dwarspanelen met bostafereel een extra kleurenglans. De magie van het gebouw sloeg over op Westrand dat Arroyo meteen uitnodigde om een masterplan voor het cultuurcentrum te tekenen. Binnenkort kleurt Arroyo ook Hoppenbrouwers' gebouw in diens eigen kleuren. ■ TDM

Hypnotiserende

MU ZIEK

Met zijn *gouden trompet* droeg **Boban Markovic** ongetwijfeld bij tot de globalisering van de zigeunermuziek. De hypnotiserende ritmes en de schelle geluiden van de blaasinstrumenten scoren ook hoog in de deejay sets. De Masters of Ceremony mixen doorlopend Amerikaanse funk met bezwerende Romaklanken. Boban Markovic is schatplichtig aan de traditionele gypsycultuur. Sinds hij het podium deelt met zijn zoon **Marko** wordt er druk geëx-

perimenteerd met dansstijlen. De toegevoegde beat betekent echter niet dat ze hun zigeunerroots verloochenen.

Met hun **Orkestar** brengen ze hun meest geliefde evergreens zoals de Hebreeuwse folksong *Hava Naguila* en het lentelied *Ederlezi*, dat ook te horen is in de film *Time of the Gypsies* van Emir Kusturica. De cineast bracht Boban Markovic al voor de camera in *Arizona dream* en *Underground*. Hun muziek voor de films van Kusturica zorgden voor de wereldwijde doorbraak. Op de vermaarde wedstrijden

Eco

Khadak

FILM

Ze spelen zich af op heel diverse plaatsen en de verhalen zijn onvergelijkbaar. Hoe verschillend ook, de problematische band tussen mens en natuur is de gemeenschappelijke link in deze drie films van het regisseursduo Peter Brosens en Jessica Woodworth.

Het zijn drie ecologische parabels die niemand onberoerd laten. Op 2 november kan je in CC Westrand de trilogie als een marathonvoorstelling bekijken in aanwezigheid van de regisseurs.

'Voor *Het vijfde seizoen* wisselden Jessica en ik van gedachten over de kracht van de natuur. Plots was er die ene vraag *wat als?* die alles in gang zette. Wat als de lente niet meer zou

komen? Wat als de natuur niets meer zou geven en alles langzaam zou verdwijnen? *Wat als?* werd de basis van het apocalyptische visioen dat de film uiteindelijk is geworden', zegt Brosens.

Khadak werd in Mongolië gedraaid, *Altiplano* in het hooggebergte van Peru. Niet evident. 'Nee, het ligt niet voor de hand om als westerling op die plekken een langspeelfilm te draaien. Je hebt de

ritmes

van het trompetfestival in Guka (Servië) sleepte de trompettist al zoveel prijzen in de wacht dat hij niet langer mag deelnemen, maar eregenodigde werd. ■

ZA · 16 NOV · 20.30

Boban i Marko Markovic Orkestar

met afterparty: Pomrad
Grimbergen,
CC Strombeek,
02 263 03 43

logische parabels

Khadak – Altiplano – Het vijfde seizoen

plaatselijke omstandigheden, maar de film moet vooral ook relevant zijn. Jessica en ik waren al sinds de jaren 1990 in Mongolië actief als filmmakers en dat heeft zeker bijgedragen tot het succes van *Khadak*. Wij waren ondertussen vertrouwd met de Mongoolse cultuur en hadden ook het vertrouwen van de mensen ter plaatse. Voor *Altiplano* hebben we anderhalf jaar in Peru gewoond. Ik sprak al Spaans, Jessica heeft het geleerd. Eens we het dorp gevonden hadden waar de film gesitueerd is, hebben we veel tijd genomen om het dorp te begrijpen en uit te leggen wie we waren en wat we daar kwamen doen. Respect en nederigheid zijn daarbij van groot belang. Zowel in Mongolië als in Peru kunnen we terugblikken op een fantastische samenwerking.'

'We gaan niet speciaal op zoek naar gemeenschappen die het bovennatuurlijke vereren. Wij zijn niet geïnteresseerd in het exotisme van de plekken waar we onze films draaien. Vandaar ook dat *Het vijfde seizoen* zich in een dorp in de Condros afspeelt. Wat ons in Mongolië en Peru aansprak, is het feit dat die herders en landbouwers daar zichzelf nog zien als een deel van een groter, haast sacraal geheel, hetgeen hun schroom tegenover het leven en hun respect tegenover

hun omgeving verklaart. Dit in schril contrast met ons cynisme, onze onverschilligheid, onze arrogantie, onze eenzaamheid ook. In zekere zin neemt de natuur in *Het vijfde seizoen* wraak op een mensheid die vergeten is dat hij deel uitmaakt van die natuur.'

Beschouw je jezelf als een ecologist-activist of eerder als een beelddichter en natuurminnaar? 'Wij zijn filmmakers. Met onze films willen we sterke en relevante verhalen brengen in een uitgesproken poëtische stijl waarin de verwondering centraal staat. Via de beeldtaal kan een film een haast zintuiglijke, emotionele ervaring worden, zoals je dat ook met muziek kan hebben.'

Twee cineasten achter dezelfde camera, leidt dat niet onvermijdelijk tot ruzie? 'Absoluut niet. Wij regisseren niet alleen samen, we schrijven ook de scenario's samen, doen samen prospectie, de casting, de productie en soms ook de montage. We beleven daar veel plezier aan.' Wat brengt de toekomst? 'We willen verder evolueren als cineasten. We werken ondertussen al een paar jaar aan het scenario van *Kebab Royal*, een komische *road movie* waarin de (volstrekt fictieve) koning der Belgen verloren loopt in de Balkan en uiteindelijk zijn ware zelf ontdekt. *Kebab Royal* wordt een grappige en visueel adembenemende film.'

Khadak

Khadak vertelt het verhaal van Bagi, een jonge nomade in de bevroren steppe van Mongolië. Hij wordt geconfronteerd met zijn lot om sjamaan te worden. Hun dieren worden door een plaag getroffen en de nomaden worden verplicht in de verlaten mijnsteden verderop te gaan wonen. Bagi redt het leven van een knappe steenkooldievegge. Samen ontdekken ze dat er geen sprake was van een plaag, maar dat de overheid op deze manier het nomadisme wil uitroeien. *Khadak* won de Gouden Leeuw op het Filmfestival van Venetië.

Altiplano

Altiplano vertelt het verhaal van Grace, een gevierde oorlogsfotografe die haar carrière heeft stopgezet na een vreselijk incident in Irak. Haar grote liefde is Max, een Belgische oogarts in de Peruaanse Andes. Wanneer het naburige dorp wordt getroffen door een kwikverontreiniging sterft Max in tragische omstandigheden. Rouwend om de dood van haar man trekt Grace naar het dorp in de Andes.

In hetzelfde dorp woont Saturnina, een jonge vrouw die haar verloofde

verliest door de besmetting en beslist uit protest tegen de mijnen, die verantwoordelijk zijn voor de verontreiniging, zichzelf op te offeren.

Het vijfde seizoen

In een dorpje in de Ardennen gaat het leven zijn gewone gang. De seizoenen glijden voorbij, boeren doen wat ze moeten doen, hun koeien en paarden ook. Tot de natuur plots weigert nog mee te werken. De lente laat het afweten, de koeien geven geen melk meer, niets groeit er nog op de dorre grond. Al vlug slaat er paniek toe in het dorp. In plaats van elkaar te helpen, zoeken de bewoners een zondebok. Die vinden ze in een buitenstaander die samen met zijn gehandicapte zoon in een caravan woont.

ZA · 2 NOV · 17.00

Filmtrilogie: Peter Brosens & Jessica Woodworth

Dilbeek,
CC Westrand,
02 466 20 30

agenda

PODIUM

THEATER

DI · 5 NOV · 20.15

Vergeefstuk

Tom Struyf
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO · 7 NOV · 20.00

De kus

Het Gevolg
Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DO · 7 NOV · 20.30

Adem

Braakland/ ZheBilding
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA · 9 NOV · 20.00

De wereld is gaan slapen

Antje De Boeck, Jeroen Van Haele e.a.
Vlezenbeek, De Merselborre,
02 371 22 62

ZA · 9 NOV · 20.30

Verre vrienden

't Arsenaal & Malpertuis
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

De diepte van het dal

Leue, Borgmans & Offeciers

DI · 5 NOV · 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR · 15 NOV · 20.30

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

WO · 13 NOV · 20.30

Mensenhater

Marc De Corte & Kimberley Van den
Driessche
Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

VR · 15 NOV · 20.30

Vermogen

De Koe & mugmetdegoudentand
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZA · 16 NOV · 20.30

Vals

NTGent/ het Nationale Toneel
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Sinatra

Vernieuwd Gents Volkstoneel

ZA · 16 NOV · 20.30

Tervuren, GC Papeblok, 02 766 53 47

DO · 28 NOV · 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR · 29 NOV · 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO · 20 NOV · 20.30

Hunkerig

De Spelerij
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA · 23 NOV · 20.30

Sherlock Holmes en de hond van Baskerville

Loge10
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZO · 24 NOV · 20.00

Jongen toch

Raf Walschaerts
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

DO · 28 NOV · 20.30

Kwakzalver

Het Ongerijmde
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

VR · 29 NOV · 20.30

De buitenkant van meneer Jules

Kurt Defrancq
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

ZA · 30 NOV · 20.30

Trust

Bad Van Marie
Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

KIDS

ZA · 2 NOV · 19.00

Respire (+6j)

Cie Circoncentrique
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZO · 3 NOV · 10.30

Brammetje baas (+6j)

ontbijtfilm
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA · 9 NOV · 15.00

Door het hoge gras (+5j)

De Piepkes
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZO · 10 NOV · 15.00

Las Vegas (6-12j)

Mister Magic & the Magic Diva's
Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

ZO · 10 NOV · 15.00

Niels (+6j)

De Waancel
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO · 10 NOV · 14.00 EN 16.00

Nest (0,5-3j)

Theater De Spiegel
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO · 13 NOV · 15.00

Klein Duimpje (5-8j)

Sprookjes en zo
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

VR · 15 NOV · 20.00

Heksen (6-106j)

Theater Uitgezonderd
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO · 17 NOV · 10.00

The Croods (+5j)

ontbijtfilm
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

ZO · 17 NOV · 10.00

Stip en Vlek (+3j)

ontbijtfilm
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

ZO · 17 NOV · 15.00

De speelvogels (+5j)

Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

ZO · 17 NOV · 14.00 EN 16.00

Kinderkunstendag (6-12j)

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZA · 23 NOV · 14.00 EN 16.30

ZO · 24 NOV · 10.00, 14.00 EN 15.30

Zwarte piet heeft pech (3-12j)

Het Kinderuur
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

ZA · 30 NOV · 14.00

Het geheim van marsepein (+3j)

Theater Uitgezonderd
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZA · 30 NOV · 16.00

De winter van Kapitein Winokio (+3j)

Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

HUMOR

DO · 7 NOV · 20.30

Druk druk druk

Bert Gabriels
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

Brammetje baas (03/11)

Tribute to Cole Porter (08/11)

Stef Bos (20/11)

Mijn Poolse kuisvrouw

Echt Antwaarps Teater
9 EN 10 NOV · 20.00 EN 15.00
Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06
12 EN 13 NOV · 20.00 EN 14.00
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74
DI · 19 NOV · 14.30
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO · 14 NOV · 20.30

Het leven zoals het is

Walter Baele
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA · 16 NOV · 20.00

Zijn derde show

Xander De Rycke
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

Vaderland

Bert Kruijmsmans
ZA · 9 NOV · 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30
ZA · 16 NOV · 20.30
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59
VR · 22 NOV · 20.00
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

Feest

Els De Schepper
ZA · 16 NOV · 20.30
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60
ZA · 30 NOV · 20.15
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO · 21 NOV · 20.30

Geen idee

Jeroen Leenders
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZA · 23 NOV · 20.00

Veel is mogelijk

De Schedelgeboorten
Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

Koñec

De Nieuwe Snaar
ZA · 23 NOV · 20.30
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30
VR · 29 NOV · 20.30
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

WO · 27 NOV · 20.30

Wanneer gaan we nog eens bowlen?

Bart Canaerts
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO · 28 NOV · 20.00

Strange Music Symphony

Microband
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

ZA · 30 NOV · 20.00

Derde Mutoto Comedy Night

Tervuren, GC Papeblok, 02 766 53 47

SENIOREN

ZO · 3 NOV · 15.00

Allo! Allo!

Logeio
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI · 19 NOV · 14.00

Willy Claes Quartet & Nest Adriaensen

Meise, GC De Muze van Meise, 02 268 61 74

DANS

ZA · 2 NOV · 20.15

Cuba Vibra

Lizt Alfonso Danza Cuba
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

LITERATUUR

DO · 7 NOV · 19.30

Willem Frederik Hermans' biografie

Willem Otterspeer, Piet Piryns,
Peter Terrin
Brussel, deBuren, www.deburen.eu

WO · 13 NOV · 12.30

Rebelse jazzritmes

Matthijs De Ridder, Tom van Bauwel,
Ben Sluijs
Brussel, Ioketten Vlaams Parlement,
www.deburen.eu

VR · 22 NOV · 20.30

Geletterde mensen

Josse De Pauw & Corrie van Binsbergen
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

VR · 1 NOV · 20.15

Tot ziens, Justine Keller

Spinvis
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA · 2 NOV · 20.00

Diep in mij – Ode aan Yasmine

Cleymans, Dex, Verspecht & De Bruyne
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

Gabriel Rios

ZA · 2 NOV · 20.30
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43
DO · 14 NOV · 20.30
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60
ZO · 24 NOV · 20.30
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR · 8 NOV · 20.30

C'est magnifique – Tribute to Cole Porter

Wilfried Van den Brande/ Jos Machtel
Quartet
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA · 9 NOV · 20.00

Barbara Dex

Merchtem, 't Vijverdal, 0474 88 55 83

ZA · 9 NOV · 20.00

Kleinkunstfestival

Miek en Roel, De Vaganten, Van Toren,
Bosiers
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

Tribute to the sixties

De Bonanzas
DI · 12 NOV · 13.30
Tervuren, pachthof Stroykens,
02 766 53 47
ZO · 17 NOV · 14.00
Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

DO · 14 NOV · 20.00

Bijna volwassen

Raymond van het Groenewoud
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

VR · 15 NOV · 14.30

De gouden klassiekers

Lisa Del Bo
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

VR · 15 NOV · 20.00

My sentimental journey

Jo Lemaire
Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

VR · 15 NOV · 20.00

Jonas Winterland & Stoomboot

Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

VR · 15 NOV · 20.30

Histrology

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA · 16 NOV · 20.30

Boban i Marko Markovic Orkestar

met afterparty: Pomrad
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Rebelse jazzritmes (13/11)

Mine Vaganti (19/11)

Het Vonnis (12 en 25/11)

REBELSE
RITMES

WO · 20 NOV · 20.30

Arstidir

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

WO · 20 NOV · 20.30

Stef Bos

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO · 21 NOV · 14.00

Glorieux à la carte

François Glorieux
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

DO · 21 NOV · 20.00

The Tannahill Weavers

Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

VR · 22 NOV · 20.30

Ik zou wel eens willen weten

Hubert Damen
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA · 23 NOV · 20.00

Winterconcert

De Eendracht
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

ZO · 24 NOV · 15.00

Ode aan Piaf

Koen Crucke
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO · 28 NOV · 20.00

The Van Jets

Grimbergen, Fenikshof, 02 263 03 43

VR · 29 NOV · 20.30

Rebels of Rythm

Percossa
Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

ZA · 30 NOV · 20.30

Zingelong

Compagnie Maandacht
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA · 30 NOV · 20.30

Het laatste feest

Ensemble Leporello
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

KLASSIEK

ZO · 10 NOV · 11.00

Nikolaas Kende

pianorecital
Meise, GC De Muze van Meise,
02 268 61 74

ZA · 16 NOV · 20.30

Vitaly Samoshko

Ternat, CC De Ploter, www.ccdeploter.be

ZO · 24 NOV · 11.00

L'amante segreto

Capriola di Goia
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR · 29 NOV · 20.30

Exodus

Cantuva Vocaal Ensemble, Carmina
Kamerkoor & Chapelle de Lorraine
Vilvoorde, Onze-Lieve-Vrouw van
Goede Hoop kerk

Concertcyclus – Francis Poulenc

ZO · 3 NOV · 14.30

Les amants de Paris

hommage aan Poulenc en Piaf
Vlaams Radio Koor & Dani Klein
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO · 14 NOV · 20.30

Poulenc en Le groupe des Six

lezing-concert, Piet Van Bockstal
(hobo) & Yutaka Oya (piano)
Grimbergen, sacristie abdijkerk,
02 263 03 43

VR · 13 DEC · 20.30

Beethoven – Poulenc – Prokofiev

Belgische kamerfilharmonie o.l.v. Ben
Haemouts & pianoduo Mephisto
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

WO · 15 JAN · 20.30

De lof der lichtheid (1)

Piet Van Bockstal (hobo) & Yutaka Oya
(piano) & andere
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZO · 23 FEB · 11.00

De lof der lichtheid (2)

Piet Van Bockstal (hobo) & Yutaka Oya
(piano) & andere
Kapelle-op-den-Bos,
GC Oude Pastorie, 015 71 02 53

ZO · 30 MAA · 11.00

De lof der lichtheid (3)

Piet Van Bockstal (hobo) & Yutaka Oya
(piano) & andere
Vilvoorde, stadhuis, 02 255 46 90

JAZZ

VR · 8 NOV · 20.15

Lionel Beuvs Quartet

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

WO · 13 NOV · 20.30

Ewout Pierreux Trio

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO · 28 NOV · 20.30

Zygomatik

Hoeilaart, café Felix Sohie,
02 657 05 04

ZA · 2 NOV · 17.00

Filmtrilogie: Peter Brosens & Jessica Woodworth

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

Blue Jasmine

ZO · 3 NOV · 20.00
Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI · 5 NOV · 20.30

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

WO · 6 NOV · 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

MA · 4 NOV · 20.30

Mud

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR · 8 NOV · 20.00

Mixed Kebab

Vlezenbeek, De Merselborre,
02 371 22 62

ZO · 10 NOV · 20.00

Jeune et Jolie

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Het Vonnis

DI · 12 NOV · 20.30

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

MA · 25 NOV · 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

WO · 13 NOV · 20.30

White House Down

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR · 15 NOV · 14.00 EN 20.00

Filmfestival Delicatessen

nieuwe Vlaamse kortfilms
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

Kiss me

ZA · 16 NOV · 20.30

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

VR · 22 NOV · 20.00

Vlezenbeek, De Merselborre,
02 371 22 62

ZO · 17 NOV · 20.30

Tomboy

Holebifilmfestival
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZO · 17 NOV · 20.00

La petite Venise

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

La vie d'Adèle

MA · 18 NOV · 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DI · 19 NOV · 20.30

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DI · 19 NOV · 20.30

Mine Vaganti

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

Concertcyclus – Francis Poulenc (3/11 tot 30/03)

The Imposter (27/11)

Grenzeloos (tot 3/11)

Borgman

WO · 20 NOV · 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59
DI · 26 NOV · 20.30
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO · 21 NOV · 15.00 EN 20.00 The Great Gatsby

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

MA · 25 NOV · 15.00 Turbo (3D)

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

MA · 25 NOV · 20.30 Marina

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

WO · 27 NOV · 20.30 The Imposter

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

EX
PO

TOT 3 NOV In Between

Gaasbeek, Kasteel van Gaasbeek,
02 531 01 30

TOT 3 NOV Upside down

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

TOT 3 NOV Grenzeloos

Jo Delahaut
Brussel, Botanique, www.botanique.be

5 TOT 27 NOV 11.11.11 genoeg voedsel, toch honger

Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

6 NOV TOT 2 DEC Patrick Van Belleghem

fotografie
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

7 NOV TOT 15 DEC Paul Corbeel

frontstagefotograaf
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

TOT 11 NOV Dr. Livingstone, I presume?

Brussel, BELvue Museum, 070 22 04 92

TOT 18 NOV Nachtkijker

Patrick Bardyn
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VANAF 21 NOV Ramayana, Indiase miniatuurkunst

Brussel, Jubelparkmuseum,
www.kmkg.be

TOT 24 NOV Als zaadjes konden spreken

Meise, Nationale Plantentuin,
www.plantentuinmeise.be

TOT 22 DEC Régine Van Nerom

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

TOT 12 JAN Van de Velde: passie, functie, schoonheid

Brussel, Jubelparkmuseum,
www.kmkg.be

VOR
MING

MA · 4 NOV · 20.30
Stresskids
Karis Willems
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO · 6 NOV · 20.30 De grenzen van Europa

film
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO · 10 NOV · 16.00 Vernieuwing van de liturgie na Vat.II

Kardinaal Danneels
Grimbergen, Abdij, 02 272 40 62

DI · 12 NOV · 14.00 Beyond leiderschap

prof. dr. Herman Van den Broeck
Sint-Ulriks-Kapelle,
kasteel La Motte, 02 466 20 30

DO · 14 NOV · 13.30 EN 20.30 Stijn en de staartster

Stijn Meuris
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO · 14 NOV · 19.30 Superdiversiteit, een nieuwe visie op integratie

Brussel, deBuren, www.deburen.eu

DI · 19 NOV · 20.00 Ijsland

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR · 22 NOV · 20.00 Turkije, weg van Europa

Hoeilaart, GC Felix Sohie,
www.rodenbachfonds.org

OP
STAP

DO · 7 NOV · 14.00
Warande:
Tervuren naar Vossem
Tervuren, Gordaallaan 14, www.ngz.be

ZO · 10 NOV · 14.00
De Koningsvijvers, verle-
den, heden en toekomst
Hoeilaart, Bosmuseum,
www.ngz.be

DO · 14 NOV · 14.00 Kapboswandeling

Tervuren, markt,
www.ngz.be

ZO · 17 NOV · 14.00 Dood doet leven

Sint-Genesius-Rode, parking
Zoniënwood-Middenhut,
www.natuurpuntrode.be

DO · 28 NOV · 14.00 Koninklijke wandeling en arboretum

Overijse, Kapucijnendreef 72,
www.ngz.be

VA
RIA

MA · 11 NOV · 13.30 Belgische vrouwendag: stereotypering

Brussel, Muntpunt,
www.deburen.eu

DI · 12 NOV · 20.30 De Bonski's kennen hun wereld

Lennaert & de Bonski's
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

22 EN 23 NOV · 20.30 Tot op het bot

De Taalsmid
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

29 NOV TOT 1 DEC Stoep & Drempel

wijkfestival
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

TOT 26 JAN Europalia India

Brussel, verschillende locaties,
www.europalia.eu

Turkije, weg van Europa (22/11)

De agenda wordt samengesteld met gegevens uit de Uitdatabank. Organisaties en verenigingen die hun activiteiten opgenomen willen zien in de agenda, moeten ons hun informatie anderhalve maand voor het verschijnen ervan bezorgen. Je kunt de gegevens mailen naar randkrant@derand.be, per brief sturen naar ons redactieadres (RandKrant – UIT in de Rand Agenda, Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel) of invoeren in de Uitdatabank via www.uitdatabank.be. Gezien het beperkte aantal beschikbare pagina's wordt bij de aankondigingen prioriteit verleend aan de activiteiten in de gemeenschaps- en cultuurcentra in de Rand. Om voor plaatsing in aanmerking te komen, worden de andere activiteiten vooral beoordeeld op hun uitstraling naar alle inwoners van de Rand. Het volledige vormingsaanbod van Arch'educ vind je op www.archeduc.be.

meer tips op
UIT inVlaanderen.be

Speelse muziek uit *les années folles*

Licht, burlesk, jazzy. Het oeuvre van Francis Poulenc ademt de tijdgeest van het Parijs van de jaren 1920. Vijftig jaar na zijn dood wekt hoboïst Piet Van Bockstal de componist terug tot leven.

TEKST Ingrid Laporte • FOTO Filip Claessens

Zijn muziek is uitgesproken lyrisch. De melancholische sonate opus 185 voor hobo en piano bijvoorbeeld, die zingt van het begin tot het einde. Poulenc componeerde de sonate, een beetje zijn testament, in 1963 en stierf datzelfde jaar. Van Bockstal is intussen al bijna dertig jaar eerste hoboïst van het Koninklijk Filharmonisch Orkest van Vlaanderen. 'Hobo, het kleinste riet, is het meest geschikte instrument om in een orkest te spelen, want de mooiste pagina's uit de muziekgeschiedenis zijn voor deze houtblazer geschreven. Spijtig genoeg ontbreekt het aan een goed repertoire voor solowerk bij de klassieke eersterangs componisten.'

Niet getreurd, dankzij een concert van Ars Musica, waar Anna Teresa De Keersmaecker bij was, ontstond Ictus, een internationaal befaamd ensemble voor hedendaagse mu-

ziek dat Van Bockstal mee oprichtte. Met dansgroep Rosas realiseerden ze tientallen producties. Ook met kamermuziekensemble Oxalys speelt Van Bockstal op binnenlandse en buitenlandse podia. Hij is een bezige muzikale bij die graag tijd maakt om mensen naar de concertzaal te krijgen. 'De dialoog met het publiek is essentieel. Meer plaats maken voor diepgang en een vollediger beeld geven dan wat iedereen op wikipedia kan lezen, daarin moet je mijn lezing-concertreeks over Poulenc kaderen.'

Een eigen taal

'Poulenc schreef niet gigantisch veel, maar zijn oeuvre was heel consequent. Het allerbeste zijn ongetwijfeld zijn liederen en koormuziek. Op nummer twee zet ik zijn inventieve en verfijnde kamermuziek. Hij legde er zijn hart en ziel in en wist als geen ander

de essentie van blaasinstrumenten te vatten.' Over zijn plaats in de muziek van de 20e eeuw schreef Poulenc in 1942 in een brief: *Ik weet maar al te goed dat ik niet tot de componisten behoor die harmonische vernieuwingen doorvoeren, zoals Stravinsky, Ravel of Debussy, maar ik geloof dat er plaats is voor nieuwe muziek die geen rekening houdt met andermans akkoorden.* Et alors?, moet Poulenc gedacht hebben. Als alle mooie akkoorden al geschreven zijn, waarom zou ik het dan opnieuw doen? Laat mij ze in een eigen taal gieten, in een nieuwe eenvoud.'

Op 14 november leert geboren verteller Van Bockstal ons meer over de fameuze Groupe des Six. 'Een informeel gezelschap jonge Franse componisten – Arthur Honegger, Darius Milhaud, Georges Auric, Louis Durey, Germaine Tailleferre en Poulenc – uit het interbellum die zich verbonden voelden met de stroming van *l'art pour l'art*, met de surrealisten Jean Cocteau en Paul Eluard. Ze maakten nieuwe, speelse, humoristische en eenvoudige muziek, ver weg van een Debussy of de romantische Wagner. Van de zes, die nooit een eenheid gevormd hebben, beantwoorde Poulencs muziek het beste aan deze basisprincipes.'

Rijk maar gekweld

'Intrigerend om weten is dat Poulenc, die het fortuin van thuis mee had (zijn familie was betrokken bij het farmaceutische bedrijf Rhône-Poulenc, n.v.d.r.), worstelde met het leven. Naast de luchthartigheid van de *bon vivant* was hij ook zeer vroom en schreef veel religieus, zwaarder werk. Een schijnbare tegenstelling? Of misschien de manier om een houvast te vinden voor zijn homoseksualiteit?'

Verder analyseert Van Bockstal meer in detail Poulencs *sonate opus 185* die hij daarna met pianist Yutaka Oya uitvoert. 'Zo raakt de zaal vertrouwd met de muzikale thema's die in de sonate voorkomen. Oya en ik besloten om integraal, alle kamermuziek die Poulenc ooit voor hobo en piano schreef, te brengen. Om zijn tien stukken niet na elkaar te spelen, confronteren we ze telkens met werk van een ander lid van Les Six. Zo ontstaat een mooi totaalbeeld. Je mag je onder andere verwachten aan het bekende *sextet* van Poulenc, een echte kaskraker of aan de intimistische en briljante *hapsodie* van Arthur Honegger.'

Om de twee topmuzikanten aan het werk te zien, maar ook het Vlaams Radio Koor met popzangers Dani Klein of de Belgische kamerfilharmonie van Ben Haemouts, het pianoduo Mephisto en nog meer jonge muzikanten is deze concertcyclus over Poulenc de ideale manier. Bovendien pik je de sfeer van de Franse *années folles* mee.

i Zie onze agenda (p. 20) voor de volledige concertcyclus.

Humanitaire actie werknemers Brussels Airlines

Fietsen voor Afrika

Luchtvaartmaatschappij Brussels Airlines heeft iets met Afrika. Een historische band, die zich niet alleen in bestemming en het aantal vluchten manifesteert, maar ook in liefdadigheid. TEKST Bart Claes ■ FOTO Filip Claessens

Veertig werknemers smeren de kuiten en vertrekken begin 2014 naar Oeganda voor een fietstocht van 450 kilometer langs de oevers van de Nijl. Met de opbrengst van dit gesponsord avontuur krijgen Oegandese kinderen met een fysieke handicap medische hulp.

Humanitaire hulp

Liefdadigheid zit bij Brussels Airlines soms in een klein hoekje. Als passagier op een lange-afstandsvlucht naar Afrika krijg je bijvoorbeeld de vraag om je kleingeld te deponeren in een enveloppe van *Help Alliance*. Een be-

scheiden gebaar, maar het levert centjes op voor sociale projecten. Geregeld gaan er op de vluchten hulppakketten mee. Op de website van de luchtvaartmaatschappij staat een rits humanitaire projecten waar die hulp naartoe gaat. De liefdadigheidsorganisatie van Brussels Airlines heet *b.foundation*. De hulp spitst zich vooral toe op de gezondheidszorg op het Afrikaanse continent.

Ook de werknemers doen hun duit in het zakje. Op 28 januari 2014 vertrekt een delegatie van een veertigtal werknemers naar Oeganda onder de noemer *Bike for Africa*. Op avontuur, maar met een goed doel voor ogen. 'Er wacht ons een grote uitdaging', vertelt Mike Vanderlinden, project ingenieur bij Brussels Airlines. 'We vertrekken met de mountainbike aan de bron van de Nijl in Jinja en volgen de rivier. Het terrein is heel zwaar: 90% is *off road* en de temperatuur ligt er gemiddeld boven de 30°C. We leggen zeventig tot tachtig kilometer per dag af.' Omdat niet iedereen even snel is, fietsen de deelnemers in groepjes van vier tot vijf man.

Nijlpaarden

De collega's hebben er enkele oefensessies in de Ardennen opzitten, maar dat is amper te vergelijken met het avontuur dat hen te wachten staat. 'Er is een dokter mee, en gewapende *rangers*, vooral om wilde dieren af te schrikken. We overnachten drie keer in tenten, één keer in het midden van een Nijlpaardenreservaat.' Vanderlinden, 23 jaar, ziet de reis als een unieke

kans. 'Fietsen is mijn passie, en wie kan zeggen dat hij al in Afrika is gaan fietsen? Ik haal hier op twee manieren voldoening uit: door het avontuur te beleven en door een goed doel te steunen.' Samen met de werknemers gaan er ook twee televisieploegen mee naar Afrika, een Franstalige en een Nederlandstalige.

Kinderen met een handicap

De deelnemers betalen elk 2.500 euro voor hun reis. Daarnaast ronselen ze sponsors. Het doel is om 100.000 euro in te zamelen voor twee projecten. 'Het eerste project is *CoRSU*, dat staat voor *Comprehensive Rehabilitation Services in Uganda*', vertelt Vanderlinden. 'Kinderen met een fysieke handicap worden er gratis geholpen met orthopedische en medische ingrepen. Dankzij onze ingezamelde centen kan het centrum medisch materiaal en artificiële ledematen aankopen. We brengen ter plaatse een bezoek aan het project en zullen ook een feestje organiseren voor jonge patiënten.'

Het tweede project is het *United Fund Belgium*, een organisatie die zich richt tot Belgische kinderen die hulp kunnen gebruiken. Een deel van het geld gaat naar vzw Engelbewaarder in Aartrijke. De vereniging begeleidt kinderen met een fysieke handicap. Met de centen worden aangepaste fietsen aangekocht. Een andere deel gaat naar Les Sentiers, een opvangcentrum in Brussel waar kinderen uit familiaal moeilijke situaties terecht kunnen. Ook daarvoor worden fietsen aangekocht.

DE Radeln für Afrika

Die Fluggesellschaft Brussels Airlines hat was mit Afrika. Ein historisches Band, sich nicht nur in den Zielorten und der Anzahl Flüge manifestiert, sondern auch in der Wohltätigkeit. Vierzig Mitarbeiter reiben sich die Waden ein und machen sich Anfang 2014 nach Uganda zu einer Radtour von 450 Kilometern entlang der Nilufer auf. Mit dem Erlös dieses gesponserten Abenteuers wird ugandischen Kindern mit einer körperlichen Behinderung medizinische Hilfe zuteil. 'Es erwartet uns eine grosse Herausforderung', erzählt Mike Vanderlinden, Projektingenieur bei Brussels Airlines. 'Wir starten mit dem Mountainbike an der Quelle des Nils und folgen dem Fluss. Das Gelände ist überaus schwierig: 90% ist *off road*, und die Temperatur liegt durchschnittlich über 30°C. Wir legen dabei täglich zwischen siebzig und achtzig Kilometer zurück.'

i Wie wil sponsoren, vindt meer informatie op www.bikeforafrica.be. Wie meer dan 10.000 euro sponsort, mag mee op de fiets.

De dans der buurtwegen

De zone tussen de Eversemsesteenweg en de Wolvertemsesteenweg, de Meerstraat in Grimbergen en het gehucht Limbos in Meise, biedt een aparte kijk op de open landbouwruimte in de Rand.

TEKST Herman Dierickx ■ FOTO Filip Claessens

Als je aan de Coppendries de Meerstraat oversteekt en het pad (buurtweg 15) neemt dat honderd meter verderop links aan de Eversemsesteenweg begint, kom je in een grote open kouter terecht. Rond deze tijd van het jaar zijn de maïsmuren gesloopt waardoor de openheid van het gebied helemaal tot zijn recht komt. Aan bakens als de kerk van Beigem, de basiliek van Grimbergen en het Atomium zie je dat je in de Rand bent.

Erosie

Eerst heb je wat malse graslanden en enkele bossnippers, maar naarmate je meer in de richting van de Wolvertemsesteenweg stapt, krijg je bijna uitsluitend akkers te zien. Dan krijg je een machtig landschap

voorgeschied dat je best bezoekt op een winderige, droge en donkere dag als er geen bladeren aan de bomen hangen. Dan waan je je soms op het einde van de wereld in apocalyptische omstandigheden. Enorme stofwolken kunnen opstijgen vanaf de kale akkers. De strakke wind beukt onophoudelijk op de zachte hellingen, die als het ware millimeter per millimeter worden afgepeld. Vergeet niet: één millimeter grond komt overeen met ongeveer vijftienduizend kilogram aarde per hectare. Dit toont een schitterend voorbeeld van winderosie zoals je die in onze regio heel weinig tegenkomt. Het golvende reliëf accentueert het tragische van dit landschap dat geen verweer heeft tegen de natuurelementen. Bij slagregens spoelen brede geulen uit de kale akkers weg, in gutsende waterstromen die uitmonden op de ook al eroderende veldwegen. Er zijn zo goed als geen bomen of struiken die de bodem vasthouden waardoor karrenvrachten grond gewoon wegspoelt.

Piepkleine valleitjes

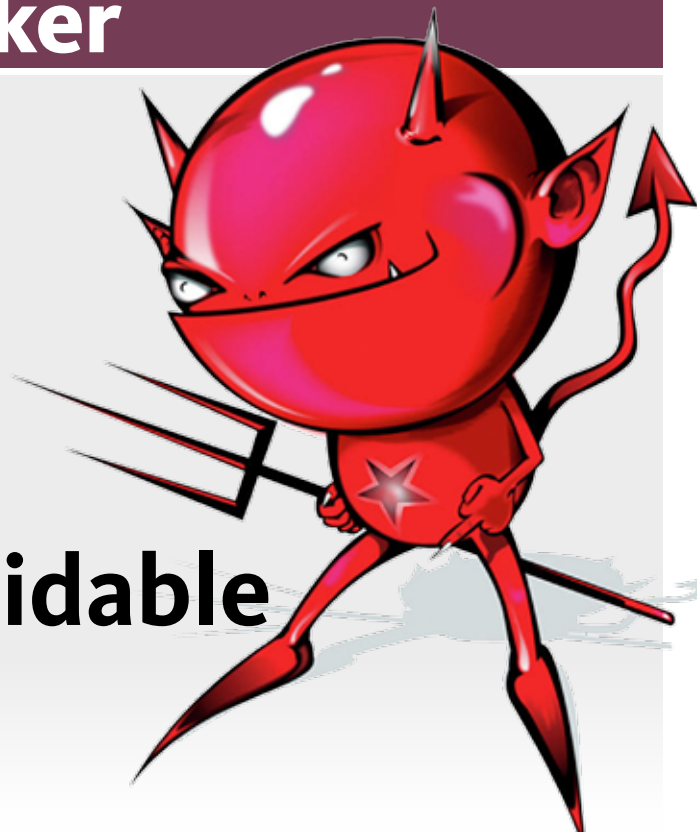
De monocultuur van maïs en andere graansoorten putten de bodem uit waardoor die te weinig structuur heeft om de bovenste, vruchtbaarste laag op haar plaats te houden. De tussenliggende graslanden ge-

ven gelukkig geen krimp als de wind erover heen raast of wanneer ze doorweekt worden door hevige regenval. In de wat lagere delen van het gebied zie je enkele piepkleine valleitjes met uiteindelijk toch wat bomen en struiken die de weidsheid van deze zone enigszins doorbreken.

In de buurt van Limbos heb je nog enkele heuse peperkoekenhuisjes die het pittoreske accent verhogen, terwijl een aangrenzende boerderij er statig en keurig bijligt. Dit is het afwisselende landschap dat zo mooi door mensen beroerd kan zijn. Het echte landbouwgebied is in de zomer redelijk doods omdat er nu eenmaal weinig bloemen groeien tussen de monotone maïsakkers. Daardoor is ook het aantal insecten er erg klein, maar dat speelt in deze tijd van het jaar geen rol, want de natuur gaat in winterrust.

Kaartlezen

Voor je je wandelschoenen aantrekt, bestudeer je best een gedetailleerde topografische kaart zodat je een idee hebt welke wegeltjes je zoal wil aandoen. Het is moeilijk kaartlezen als de wind snelheden haalt van meer dan zeventig kilometer per uur. Met de gps zul je ongetwijfeld enkele leuke paadjes missen die op de kaart wel zijn vermeld. Op die kaart zal je het kluwen aan,

Formidable

soms eeuwenoude, onverharde buurtwegen ontdekken. Je vindt ze op het terrein gemakkelijk terug, want ze zijn allemaal genummerd. Als je de dans der buurtwegen hebt afgerond, heb je de buurtwegen 1, 12, 15, 17 en 50 gevolgd.

Even ter bijkomende oriëntering: je bevindt je aan de achterkant van de wijk Waardbeek met onder meer een filiaal van Colruyt en Carrefour aan de Wolvertemsesteenweg. Je kan het parkoers misschien al eens verkennen bij rustig weer, je kan dan niet vermoeden welke taferelen je te wachten staan bij de hierboven beschreven helse weersomstandigheden. Momenteel heb je de kans om veldleeuweriken of graspiepers te zien op hun weg naar warmere oorden. Je krijgt misschien de gelegenheid een klad kieviten te observeren, al of niet in het gezelschap van kokmeeuwen, grauwe of nijlganzen, die zich graag vertonen op de grote open velden, waar ze in het winterhalfjaar komen rusten. Tenminste als het niet te koud wordt, want dan trekken ze verder naar het zuiden. Kan je ze ongelijk geven?

i Wil je weten wat onze medewerker Herman Dierickx zoal meemaakt op zijn stappen in de Rand? Wat hij in 1987 op de Coppendries in Grimbergen ontdekte? Lees en bekijk onze website www.randkrant.be.

In die tijd kampte ik met een burn-out. Ik werkte te hard, kreeg daarvoor te weinig geld en geen waardering, wilde naar een Tibetaans klooster maar mocht niet, en thuis zaten drie hyperactieve, gehandicapte kinderen zonder opvangplaats en een partner die schilder wilde worden. Diagnose: 'Je work-home balance is uit evenwicht. Zaak is dat evenwicht terug te vinden.' Ja, hallo?! Voor mij was het 'miserie, miserie', zoals Fernand uit FC De Kampioenen het zou uitroepen.

Gelukkig was rond dezelfde tijd de man van een zekere Lesley-Anne P. vreemd gegaan met een prostituée en waren er al die nieuwsberichten over bomaanslagen, burgeroorlogen en andere dood en vernieling waaraan ik mij kon optrekken. Ah ja, een ander zijn miserie, ik gelukkig.

Ik las ook over die superlonen van de bazen, oh pardon CEO's, van overheidsbedrijven en andere. Over hoe ze een bonus krijgen om op tijd op hun werk te arriveren. Of een opzegvergoeding bij vertrek uit vrije wil. Ik liet vol compassie - een mens is dan wat emotioneler - tranen voor een CEO omdat, naar eigen zeggen, zijn vrouw en zijn kinderen zo afzien van het feit dat hij zijn opzegpremie van honderdduizenden euro niet mag opnemen. Dat pakte mij zo dat ik meteen een facebookgroep oprichtte ter oprechte redding van de onttredende CEO, want anders zou die naar het buitenland trekken. En wat dan met ons land, dat nooit meer hetzelfde zou zijn, zonder CEO? Ik las ook dat een parlementslid van mening is dat een opzegvergoeding voor parlementsliden niet zou mogen mogen om daarna zelf langs de kassa te passeren. Ik las en ik las, en ik werd gelukkiger met elk bericht. Ah ja, een ander zijn miserie, ik gelukkig.

Het zijn die dingen waardoor ik uiteindelijk niet in het kanaal reed. Maar, eerlijk,

ik werd ook gered door een droom, of beter een visioen. Niet zo'n slappe droom hoe ik tijdens de *Dag van de klant* in Zaventem een brood in het Nederlands bestelde en, jawel, van de winkelbediende warempel een brood in het Nederlands kreeg. Netjes gesneden. Nee, dit visioen sneed dieper, want het kwam rechtstreeks van God himself. Volg even mee.

Het was een mistige periode, veel nacht veel nevel. Een lange dag, megashoppingcentrum na megashoppingcentrum had ik afgedweild op zoek naar een eetbaar ecologisch design fruitmandje. Dat was een belevenis, ik kan het je verzekeren. Meer staan aanschuiven dan gewinkeld. Eerst op de brug van Vilvoorde, dan op de Woluwelaan, dan aan de Van Praetbrug, dan ... Met de trein was ik er al geweest, tenminste als die was komen opdagen. Nadien reed ik met de auto wat doelloos rond, een beetje wandelen met de wagen, zoals er in Brussel ettelijke BMW's en Mercedesen gezapig rond tuffen, op weg naar het niets of het zou de volgende straat moeten zijn. Zo ergens ter hoogte van de Romeinsesteenweg zag ik een Parking A waarop ik mijn wagen parkeerde; Parking C bleek volgebouwd met een nationaal voetbalstadion, versie vogelnest, uitklapbare atletiekpiste inclusief. De wedstrijd van de Rode Duivels was al gevorderd. Raampje naar beneden hoorde ik de vele oohhh's en ahhh's als een auditieve wolk. Ergens in de 65^e minuut had een zekere Hazard per ongeluk een doelpunt gescoord. Nu was het wachten op die ene kapitale defensieve blunder zodat de tegenstander gelijk kon maken, maar o wonder, die kwam er niet. De nieuwste duiveluitdaging uitgevoerd: maak geen defensieve blunder. En zo konden we naar Brasil. Formidable.

2 | Cultuurhuizen: Instituto Op zoek

De Spaanse taal en cultuur vind je over de hele wereld. In niet minder dan 20 landen spreken 450 miljoen mensen Spaans. Een taal die je meteen aan de zon doet denken en vanaf nu misschien ook aan het Instituto Cervantes, het Spaanse cultuurhuis in Brussel.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Achter een indrukwekkende gevel van een geklasseerd gebouw in Etterbeek bevindt zich het Instituto Cervantes. Een cultuurhuis met een duidelijke opdracht: de taal en cultuur van Spanje en de Spaanssprekende landen verspreiden om zo de banden met andere culturen te versterken. Dit doen ze wereldwijd vanuit 86 vestigingen onder de naam van de bekende Spaanse auteur van het verhaal van Don Quichot. 'Cervantes staat symbool voor Spanje. Zijn verhaal is universeel en nog steeds actueel. De tweestrijd van Don Quichot tussen zijn idealen en de werkelijke wereld is voor ons allemaal herkenbaar. Wij zien het als onze opdracht om via onze taal en cultuur de verbinding met andere culturen te maken. Die gedachte vind je ook terug in ons logo: twee rode blokjes die voor twee werelden staan en verbonden worden door een tilde, een Spaans leesteken. Dat verbindingste-

natuurlijk

Zwammen met russula

In Vlaanderen komen enkele duizenden zwammen en paddenstoelen voor. Sommige herken je direct, andere moet je microscopisch onderzoeken om ze op naam te brengen.

TEKST Herman Dierickx

Er zijn families met slechts één soort, andere families bestaan uit vele soorten. Dat kun je zeker zeggen van de russula, die alles

samen uit meer dan honderd soorten plaatjeszwammen bestaat. Veel daarvan herken je als een russula, maar om de soort te bepalen moet je toch een kenner zijn. En zelfs zij gebruiken regelmatig een microscoop om door te dringen tot de werkelijke soortnaam. Enfin, hoog tijd om kennis te maken met deze mooie groep, te meer omdat je ze nu op veel plaatsen kunt zien.

Eerst een algemene misvatting uit de wereld helpen. Niet alle zwammen of padden-

stoelen breken dood materiaal af. Russula's leven bijna altijd in symbiose met levende bomen. Meer nog, ze helpen de boom om beter en vitaler door het leven te gaan. Zowat elk lid van de familie groeit in de buurt van één of meerdere specifieke struiken of boomsoorten en vergroeit zowat met de wortels ervan. De bomen varen daar wel bij, want de paddenstoel maakt hun wortelgestel fijnmaziger zodat ze makkelijker aan voedingsstoffen en water raken.

naar Spanje

ken staat voor de dialoog die in al onze activiteiten vervat zit', zegt Maria Gonzalez, directrice van het Instituto Cervantes in Brussel.

Taalen cultuur

Het instituut organiseert allerlei Spaanse cursussen. Zowel beginners, halfgevorderden, gevorderden als vergevorderden kunnen zich hier de kleurrijke Spaanse taal eigen maken. Ook voor lessen Catalaans, Baskisch of Gallisch ben je bij het Instituto Cervantes aan het juiste adres. 'Voor kinderen tussen 4 en 8 jaar hebben wij op woensdagnamiddag een speciale reeks workshops. Voor diegene die liever Spaans online leren, bestaat de mogelijkheid om gedurende drie maanden intensief een online cursus te volgen, met of zonder begeleiding van een Spaanse lesgever.'

Naast een uitgebreid aanbod van Spaanse lessen organiseert het Instituto Cervantes ook heel wat culturele activiteiten. Elke maandag start om 19 uur de *Lunes de cine*, een gratis cinema-avond waarop honderd personen kunnen intekenen. Regelmatig worden er exposities georganiseerd. Zo liep er recent de tentoonstelling *Mujeres Andes*. In het najaar starten we met een nieuw initiatief: *Itinearios*, wandelingen die je wegwijs maken in de Spaanse geschiedenis in Brussel. Binnenkort lanceren we op onze website meer informatie over de wandelroutes. Een wandeling zal ook het spoor volgen dat Spaanse kunstenaars in Brussel achterlieten. Kortom, routes die aantonen dat onze werelden mekaar voortdurend kruisen.'

Het Spanje van vroeger en nu

Spaanse ontdekkingsreizigers, ook dat thema ontbreekt niet in het programma van het Instituto Cervantes. 'Deze winter organiseren wij in samenwerking met de Universiteit Antwerpen (UA) en de Université Libre de Bruxelles (ULB) een conferentie rond Núñez de Balboa. De 16e-eeuwse ontdekkingsreiziger waagde zich aan de verkenning van de Stille Oceaan. Een boeiend thema waar we het concert *La Nao de China* aan hebben gekoppeld met muziek uit die tijd, gebracht door het ensemble Duo La Folia in het Brussels Muziekinstrumenten Museum (MIM).' Voor de literatuurliebhouders creëert het Instituto Cervantes regelmatig de gelegenheid om met hedendaagse Spaanse auteurs in dialoog te gaan. 'We merken een grote belangstelling voor Spaanse auteurs van wie de werken in het Nederlands en het Frans vertaald zijn.'

Cultuur van het vieren

Wie Spanje zegt, denkt aan tapas, flamenco en paëlla. Maar net zoals onze eigen cultuur zich niet beperkt tot frieten, bier en chocolade gaat ook de Spaanse cultuur veel verder dan deze stereotypen. 'Via onze activiteiten willen wij de mensen kennis laten maken met het authentieke karakter van de Spaanssprekende landen. De Spaanse taal opent een wereld die veel rijker is dan degene die je in toeristische folders aangeboden krijgt. Het is trouwens een wereld waar feesten een belangrijke rol spelen. Ik denk bijvoorbeeld aan *El Día E* op 23 juni. Op die dag vieren we het feest van de Spaanse taal. Gedurende het jaar zijn er heel wat momenten waar wij tijd maken om te vieren. Ook deze Spaanse gewoonte delen wij graag. Want wat is er mooier dan samen te vieren?'

EN Looking for Spain

The Spanish language and culture is found all over the world: 450 million people speak Spanish in no less than 20 countries. The language usually conjures up images of sun-drenched scenery but from now on it may also make people think of the Instituto Cervantes. This Spanish cultural centre in Brussels has a crystal-clear mission: to promote the language and culture of Spain and the Spanish-speaking countries in order

to strengthen ties with other cultures. The centre organises all kinds of Spanish courses and cultural activities. 'Our activities are designed to help people become acquainted with the authentic character of the Spanish-speaking countries. The world opened up for you by the Spanish language is much richer than the one you find in the tourist brochures', says Maria Gonzalez, the head of the Instituto Cervantes in Brussels.

De russula doet er ook zijn voordeel mee, want door de innige vergroeiing met de boomwortel krijgt hij suikers binnen waardoor hij beter kan groeien. Zo halen beide organismen voordeel uit de samenwerking. Het is echter niet omdat je een paddenstoel van goede komaf bent, bijvoorbeeld uit een gerespecteerde familie zoals die van de russula's, dat je automatisch eetbaar of niet eetbaar bent. Sommige worden met smaak opgegeten, andere zijn ongenietbaar of zelfs ronduit giftig voor de mens.

Ten slotte nog een lijstje met lyrische soortnamen: geelplaatregenboogrussula, potloodrussula, groene peperrussula, craquelé-russula, spikkelsneerussula, vergelende stinkrussula, paarsstelige pastelrussula, berkenbraakrussula, modderrussula, kleurkrijtrussula, duivelsbroodrussula, vissige purperhoedrussula, ... Welke verkies je? Als je ze allemaal feilloos op naam kan brengen, ben je meer dan welkom in de tientallen zwammenclubs die Vlaanderen rijk is.

Braakrussula

Achterstand in geestelijke gezondheidszorg is onaanva

De geestelijke gezondheidszorg is in het arrondissement Halle-Vilvoorde aan een inhaalbeweging bezig, maar kampt in vergelijking met andere regio's in Vlaanderen met een ernstige achterstand. Nochtans worden de Centra Geestelijke Gezondheidszorg in de Rand overstelpt met vragen om hulp. TEKST Gerard Hautekeur • FOTO Filip Claessens

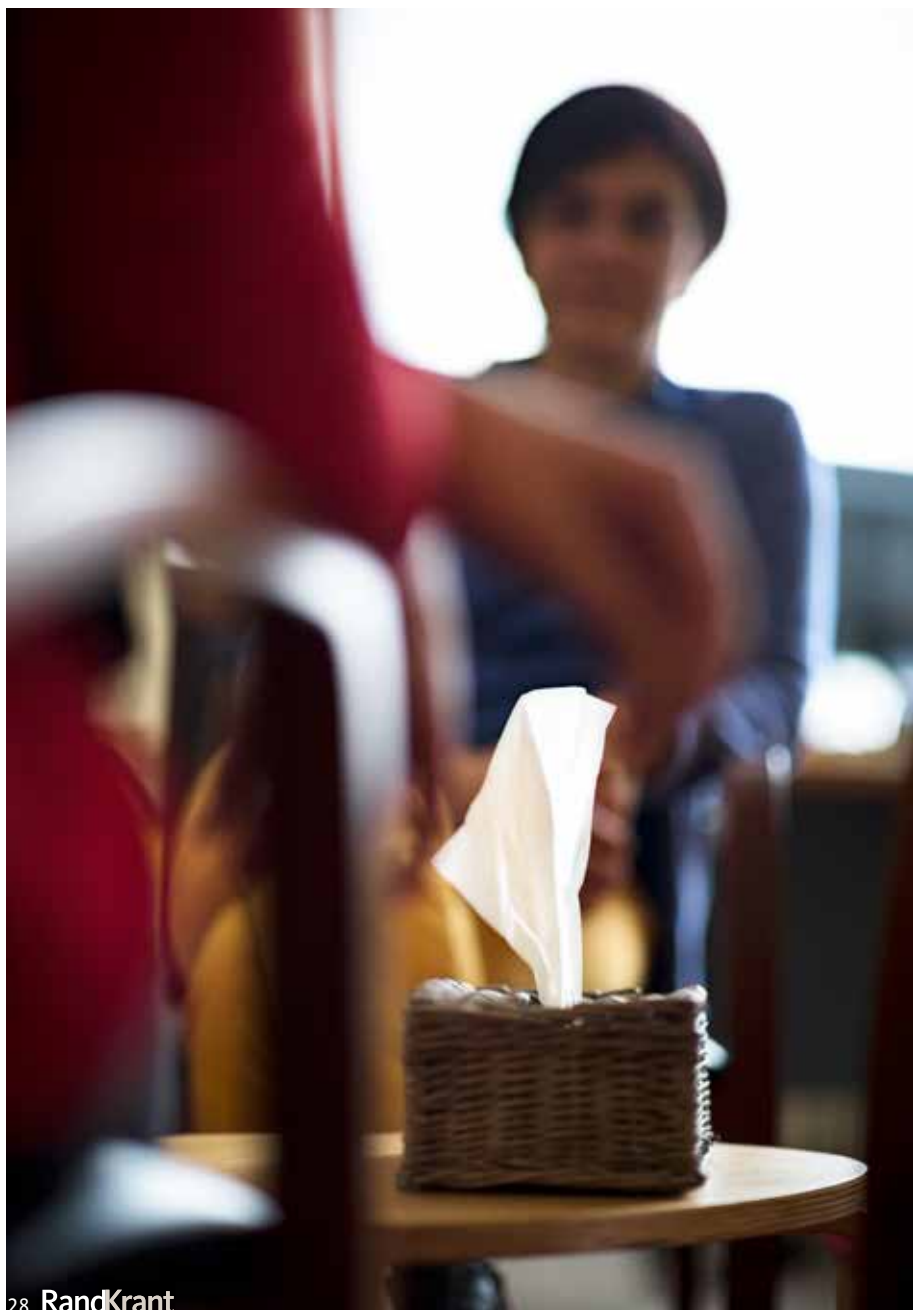
Mensen met een depressie, angsten, verslavingen, psychoses en andere psychische problemen gaan meestal eerst te rade bij hun huisarts of een centrum voor algemeen welzijnswerk. Bij complexere problemen worden ze doorverwezen naar een Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG). Positief is dat een groeiend aantal mensen zelf hulp gaat zoeken bij psychische problemen. Het wijst erop dat het taboe op geestelijke gezondheidszorg stilaan wordt doorbroken', verduidelijkt coördinator Monique De Bisschop en psycholoog Katrien De Coninck van het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg Ahasverus Vilvoorde.

'Vzw Ahasverus heeft vestigingen in Asse, Halle, Grimbergen en Vilvoorde. Het CGG is er voor mensen met ernstige psychische of psychiatrische problemen die niet in een (psychiatrisch) ziekenhuis hoeven te worden opgenomen. Men kan er terecht voor individuele therapie en voor hulp in groep. Het CGG biedt naast psychotherapeutische hulp ook activiteiten aan voor mensen die door een langer psychisch lijden geïsoleerd geraken. In Strombeek-Bever, Asse en Halle nemen wekelijks 150 mensen deel aan diverse activiteiten. Ten slotte zet Ahasverus ook in op preventie en dienstverlening aan andere hulpverleners in de regio.'

Multidisciplinair team

'Een belangrijke troef van het CGG is het multidisciplinaire team', benadrukken De Bisschop en De Coninck. 'Onder volwassenen en ouderen zien we veel mensen met depressie, angst en stress, psychose, neiging tot zelfmoord, verslavingen aan medicatie, alcohol en drugs. In verhouding registreert het CGG iets meer vrouwelijke dan mannelijke cliënten. Onder de vrouwen zijn er meer klachten over depressie en angst, terwijl onder de mannen meer verslavingen voorkomen.'

'Het kinder- en jongerenteam krijgt talrijke aanmeldingen van kinderen die verwickeld zijn in een (vecht)scheiding en daar psychisch onder lijden. Daarnaast ook kinderen die verwaarloosd of mishandeld worden, die het slachtoffer zijn van pesten of kinderen die te maken hebben met autisme of gedragsproblemen. Verder zijn er de jongeren die beginnen te experimen-

ardbaar

teren met drugs of verslaafd zijn aan alcohol, afhaken op school, het contact met de realiteit verliezen. We zien een profielverschil tussen jongens en meisjes. We krijgen veel aanmeldingen van jongens met gedragsproblemen en van meisjes met problemen van angst en stress. We zien de leeftijd van de kinderen dalen.'

Kansarmoede

'Wij richten ons tot alle lagen van de bevolking, maar specifieke aandacht gaat naar mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties; financieel maar ook vaak een combinatie van emotionele of relationele problemen, sociaal isolement, een problematische werk- of schoolcarrière. Kansarme gezinnen vormen een prioritaire doelgroep. We stellen vast dat allochtone vrouwen al iets makkelijker de weg naar ons centrum vinden; allochtone mannen minder. Een belangrijke drempel is de taalkennis van het Nederlands en het cultuurverschil.'

Achtergestelde regio

'In alle vestigingen in de Rand zijn er wachtlijsten voor individuele begeleiding. Bovendien zal er door de afbouw van het aantal psychiatrische bedden in psychiatrische ziekenhuizen meer vraag zijn naar ambulante hulpverlening. Ook op de centra geestelijke gezondheidszorg zal de druk toenemen. Bij de aanpak van het groeiend aantal risicogroepen speelt het gebrek aan personeel en middelen in de geestelijke gezondheidszorg ons nu al parten. In vergelijking met andere regio's in Vlaanderen is Halle-Vilvoorde één van de minst bedeelde voor centra voor geestelijke gezondheid, CAW, beschut wonen, thuiszorg en psychiatrische bedden. De best bedeelde regio's beschikken over dubbel zoveel kredieten per inwoner voor dezelfde diensten. Deze scheeftekening ten aanzien van andere regio's is beschamend', stellen De Bisschop en Katrien De Coninck. 'We zitten zelfs onder de programmatienormen van de Vlaamse overheid. Dit is onhoudbaar. Het legt een hypotheek op de dienstverlening in de geestelijke gezondheid in deze regio.'

Stoven

Wanneer de dagen korten, heb ik last van mijn humeur. Donker doet wat met een mens. Gelukkig hebben herfst en winter ook hun goede kanten. Eén daarvan is witloof. Of beter grondwitloof, recht van bij de boer. TEKST Karla Goetvinck

Dat moeten geen mooi gesloten kroppen zijn, afgepulkt tot een beter verkoopbare standaardvorm; *tweedekeus* of *steeksel* is even lekker. Voor mij moet het wel grondwitloof zijn, en dat is op het eerste gezicht niet van witloof uit hydrocultuur te onderscheiden. Het beste af ben je bij een lokale producent, en op dat vlak zijn we in de Rand verwend. Kijk uit naar boerderijen met bordjes *witloof te koop* of bezoek dat ene kraampje op de markt met enkel witloof of hoogstens nog wat aardappelen en uien.

Zonder franjes, maar met boter

Hoe maak je het nu klaar? Ik weet dat witloof in veel gezinnen gekookt wordt, zeker voor de Vlaamse klassieker met hesp en kaas, maar ik vind dat zonde. Ook stomen zie ik niet zitten. Voor mij moet witloof bruinen in een ruime klont hoeveboter. Kunst is om het net niet te laten verbranden. Durf het lang genoeg te laten aanbakken, de van nature aanwezige suiker in het witloof moet karameliseren. Kruiden met peper, zout en eventueel muskaatnoot. Verzegelen met een stuk boterpapier en een deksel, of in een zware gietijzeren pot. En dan drie kwartier zachtjes laten sudderen. Zo lang? Ja, zo lang. Zelfs een kwartier meer kan geen kwaad. Grondwitloof wordt geen waterachtige brij, maar wel zacht als boter. Heb je geen zin om erbij te blijven, doe er dan een beetje water of bouillon bij en zet de pot in de oven.

De Zweedse kok

Want dat is een van mijn keukensmotto's: alles wat minstens een uur in een gietijzeren pot in de oven heeft staan stoven, is lekker. Ik heb alleszins nog geen slechte combinaties gegeten. Stel, je hebt van alles in je koelkast (of je tuin of groenteabonnement) maar niet genoeg om je tot één ingrediënt te beperken. Of je hebt iemand met danig wat voedselallergieën te gast en je weet niet wat gemaakt met wat wel nog toegelaten is. Of het is zo'n landerige zondag, je hebt wel tijd, maar geen zin om veel te koken. Dan is zo'n ovenpot de oplossing. Het principe: eten aanbakken, kruiden en vocht erbij, deksel erop en de oven in. Het merk van de gietijzeren pot heeft geen enkel belang. Le Creuset is natuurlijk mooi en goed, maar ik heb er die vijf keer goedkoper zijn en die zijn ook heel geschikt. En ook dat veelgebruikte erfstuk van je grootouders kan nog dienen. Hoe zwaarder de pot en hoe dikker de bodem, hoe beter.

Met de inhoud kan je echt alle windstreken uit: een kip opgevuld met look en dragon, een curry met gember en koriander, een tajine met ingemaakte citroen. Lekker is wel om te starten met smeulige smaakmakers zoals gestoofde look, ui of vet vlees en dan vaste ingrediënten als aardappel, wortel of witte selder toe te voegen. Verse kruiden pepen je gerecht op. Laurier, tijm, rozemarijn en salie voeg je toe in het begin, met andere verse kruiden wacht je tot op het laatste. Wat gekarameliseerd aanbaksel of gerookte ingrediënten zoals spek of *pimentón de la vera* (gerookt paprikapoeder uit Spanje) geven meer diepte aan je bereiding. Vocht kan komen van bouillon, maar ook van wijn, bier of tomaat. Zorg dat alles pruttelt en stop dan een uurtje in een voorverwarmde oven. Soms eens controleren of het niet gaat aanbranden, eens prikken of het bijna gaar is, eens proeven of er nog iets zouts, zuurs of pikants bij moet. Experimenteer, het is er het seizoen voor.

Oog voor de Rand

In onze fotoreeks *Oog voor de Rand* geven verschillende fotografen hun onverwachte, originele en soms afwijkende kijk op onze streek.

'Tijdens een avondwandeling kwam ik dit tafereel tegen. Een skipiste op borstels naast de autostrade, tussen een hoop andere heuvels, waarvan ik veronderstel dat het overblijfselen zijn van werken. Een absurd maar typerend landschap uit de Rand.'

Bram Tack (°1985) studeerde af als fotograaf aan het Narafi in Brussel. Hij is huisfotograaf van het cultuurcentrum Westrand in Dilbeek en werkt voor verschillende andere opdrachtgevers, voornamelijk als portret- en architectuurfotograaf. www.bramtack.be

Gewoontjes doen in hogere sferen

Zij: voormalig hoofd van de administratie van de Peruviaanse president Alejandro Toledo. Hij: organisator en coördinator van beleidsanalyse voor Europees commissaris voor Handel Karel De Gucht.

TEKST Johan De Crom • FOTO Filip Claessens

Carmen en Richard James zijn gepokt en gemazeld in hoge politieke sferen, maar het is niet dat wat hen bindt. 'We hebben meningsverschillen, maar delen dezelfde waarden: familie, wederzijds vertrouwen, waardigheid.' Een geluidsopname beluisteren van een interview met Richard James kan het gehoor ernstige schade toebrengen. Hij is gezegend met een aanstekelijke donderlach en in een hartelijk gesprek met deze 52-jarige Welshman rollen er daarvan een flinke reeks de huiskamer door. Uit weinig valt af te leiden dat we praten met een beleidsanalist in de Commissie Handel van de Europese Unie. Moest de voormalige Londense financieel adviseur zeggen een Britse pub te runnen, ik was er ingetuimd. Richard werkt sinds 1988 in België en woonde vooral in Brussel. Sinds september 2011 woont hij met zijn vrouw Carmen in Wezembeek-Oppem.

Diversiteit

Carmen is geboren en getogen in Arequipa, een prachtige stad in het zuiden van Peru, omgeven door vulkanen. Ze werkte van 2002 tot 2005 voor de toenmalige Peruviaanse president Toledo als kabinetschef. Toen koos ze voor een

uitdaging van twee jaar op de ambassade van Peru in ons land. 'Geweldig drukke periode, maar zeer boeiend. Toledo kwam in oktober 2005 op staatsbezoek naar België en in Wenen was er in mei 2006 een internationale top tussen Europa en Zuid-Amerika.' De 39-jarige Peruviaanse dacht met een opleiding cultural & development studies aan de KU Leuven ook verder. 'Peru is een land met een rijke diversiteit aan culturen. Als je in de politiek werkt, moet je die verschillende culturen leren begrijpen.' Vandaag heeft Carmen het geluk om op vraag van de universiteit een doctoraat te kunnen schrijven over de Peruviaanse migratie in België. Dat werk is ideaal te combineren met de opvoeding van hun vijfjarige dochter Zoë.

Snelle klik

Richard en Carmen leerden elkaar kennen dankzij hun werk in internationale instituties. Ze zagen elkaar voor het eerst op een formele receptie in de Cubaanse ambassade. 'In februari 2007 zijn we getrouwd en voor het kerkelijk huwelijk in juli, in Peru, waren we al in blijde verwachting van onze dochter.' 'Ik werkte slechts tijdelijk in België, dus ik moest wel weten of ik terug moest gaan naar Peru of

MOOISTE HERINNERING

Opgroeien in Swansea, een prachtige kuststad in het zuiden van Wales. Het Gower schiereiland vlakbij en natuurlijk ook Welshcakes.

MOOISTE PLEK

St. David's (een stad en een kathedraal met dezelfde naam) in het uiterste westen van Wales, die over de Ierse zee uitkijkt naar Ierland. St. David (c. 500-589) is de patroonheilige van Wales; de gelijknamige kathedraal in Normandische stijl dateert uit de 12e eeuw.

GROOTSTE WELSHMAN

Sir Andrew Dilnot. Dilnot bouwde zijn carrière uit op het demystifiëren van statistieken, zoals die door overheden gebruikt en misbruikt kunnen worden. Zijn boek *The Tiger That Isn't*, is verplichte lectuur voor iedereen die geboeid is door politiek.

hier kon blijven. Je trouwt en pas daarna bedenkt je: *oh jee, wat hebben we gedaan?!* grapt Carmen. Richard surft voort op haar lachsalvo.

Een Welshman die handelsrelaties op de vrije markt bestudeert en een latina die antropologe is en een neoliberale president in Peru heeft gediend. Gaat dat samen? 'Wij hebben vaak uiteenlopende politieke meningen, maar dat vind ik juist boeiend', zegt Richard. 'Het verplicht jezelf kritisch naar je eigen standpunten te kijken.' Carmen: 'Wij zijn verbonden door onze eigen waarden: vertrouwen, familie, waardigheid en respect voor elkaar, de opvoeding van onze dochter. Misschien traditioneel, maar belangrijk voor ons.'

Dank je, RandKrant

Richard volgt Nederlandse les en is er volgens zijn vrouw voortreffelijk in. 'Ze overdrijft schromelijk', zegt hij in het Engels met een *big smile*. Voor Carmen is het heel belangrijk om in ons land de beide landstalen te verstaan. Zo krijg je een evenwichtig totaalbeeld, en begrijp je de politieke achtergronden van de nieuwsverslaggeving op televisie bijvoorbeeld in de juiste nuances. Ze volgde ook vrijwillig een inburgeringscursus, want EU- en NAVO-medewerkers en dergelijke zijn daar niet toe verplicht en kennen de cursus bij gevolg ook niet. 'Ik wou graag weten wat de overheid van nieuwkomers verwacht. Ik las in RandKrant over een Kosovaarse die voor vzw Bon werkt, een Brussels onthaalbureau voor nieuwkomers. Daar had ik nooit van gehoord. Dank je, RandKrant.'

DE Ganz gewöhnlich tun in höheren Gefilden

Ein Welsman der Handelsbeziehungen auf dem freien Markt für einen liberalen Spitzenpolitiker untersucht, und eine Anthropologin, die einem Präsidenten in Peru gedient hat. Passt das zusammen? 'Wir haben zuweilen divergierende politische Meinungen, aber gerade das finde ich spannend', sagt Richard. 'Wir sind verbunden durch unsere eigenen Werte: Vertrauen, Familie, Würde und Respekt füreinander, die Erziehung unserer Tochter', sagt Carmen. Richard kommt aus Wales, Carmen aus Peru. Sie haben sich in Brüssel kennen gelernt, lernen Niederländisch und wohnen in Wezembeek-Oppem.